

Ἡ ΒΟΡΕΙΟΣ ἩΠΕΙΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΡΕΙΟΝΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

ΘΑΡΣΕΙΝ ΧΡΗ ΤΑΧ ΑΥΡΙΟΝ ΕΣΕΤ ΑΜΕΙΝΟΝ

ΕΤΟΣ Β' ΑΘΗΝΑΙ ΙΟΥΛΙΟΣ 1936 ΤΕΥΧΟΣ

16

Η ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

Διευθύνεται υπό τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς ♦ Ἀρχισυντάκτης: ΑΛ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:

Ἑτησία:

Διὰ τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου δραχ. 60
Διὰ τὰ μὴ μέλη » 100

Ἐξάμηνος:

Διὰ τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου δραχ. 35
Διὰ τὰ μὴ μέλη » 55

Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 2

Γραφεῖα Κάνιγγος 21

♦ Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: ΣΩΤ. ΚΟΝΤΟΕΣ

Ἡ ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ - ΕΤΟΣ Β'

ΙΟΥΛΙΟΣ 1936

ΤΕΥΧΟΣ 16

ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ

Ὁ Μέγας Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος ἐγένετο, ὅπως διευτυπανίσθη κατὰ κόρον, διὰ τὴν ἀνάγκησιν τῶν ἐλευθεριῶν τῶν μικρῶν λαῶν ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων.

Τὸ ἐξαπολυθὲν αὐτὸ δόγμα, ἠλέκτρισεν, ὥς ἦτο φυσικόν, τοὺς μικροὺς λαοὺς καὶ ἀναφανδὸν οὗτοι καὶ ἄνευ οὐδενὸς δισταγμοῦ ἐτάχθησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Δ. Δυνάμεων θεωρουμένων τιμίῳ καὶ εἰλικρινῶν καὶ πράγματι ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν τύχην των.

Ἡ διακήρυξις αὕτη ἦτο μία θεωρία τῶν Μ. Δυνάμεων διὰ νὰ ἐξαπατήσουν τοὺς μικροὺς λαοὺς καὶ διὰ ταύτης πράγματι ἐπέτυχον ἐκείνο ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον ἐπεδίωκον. Οἱ μικροὶ λαοὶ ἐδεσμεύθησαν χειροπόδαρα ἀφοῦ ἐπλήρωσαν τὰ ἐπίχειρα τῆς εὐπιστίας των με αἷμα καὶ με χρῆμα. Ὁ ρόλος των ὑπῆρξεν ρόλος μισθοφόρων ἀνδραπόδων διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἄλλων ἱμπεριαλιστικῶν καὶ μιλιταριστικῶν βλέψεων τῶν Δυτικῶν ὁμως Δυνάμεων τὴν φορὰν αὐτήν.

Μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον καὶ ἀφοῦ ἔπεσεν ἡ αὐλαία κατόπιν τόσον ὀδυνηροῦ καὶ τραγικωτάτου δράματος, οἱ μικροὶ λαοί, ἡ συμβολὴ τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγα εἶχεν ἐπιτύχει εὐρέθησαν καὶ πάλιν ὑπόδουλοι. Πρὸς ἐξουδετέρωσιν δὲ τῆς δημιουργηθείσης ἐντυπώσεως ἐπενοήθη ἡ εὐφυστάτη ὄντως «φάμπρικα» τῶν μειονοτήτων. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι γνωστόν. Μὲ κυνικὴν ἀναίδειαν διεκήρυξαν οἱ νικηταὶ τὸ δίκαιον τῶν μικρῶν λαῶν ἀλλὰ ἐκ διαμέτρου προσέβαλαν καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ικανοποιήσεως αὐτῶν ἐφ' ὅσον προηγείτο τὸ ἰδικόν των!

Αἱ κεντρικαὶ δυνάμεις αἱ ἀτυχήσασαι εἰς τὸν πόλεμον εἶχον δεῖξει ἄλλην τακτικὴν ἐναντι τῶν μειονοτήτων περιποιηθεῖσαι ταύτας ποικιλοτρόπως.

Δὲν ἐπεβλήθησαν εἰς αὐτὰς δι' ἀγρίων καὶ ἐξοντωτικῶν μέτρων τῆς στερήσεως τῆς μητρικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν. Ἀπεναντίας ἐδόθη πλήρης ἐλευθερία ἀσκήσεως τῶν παρὰ παραδότων δικαιωμάτων των, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν συνέβη μετὰ τῆς τροπαραδότων δικαιωμάτων των, ἀλλὰ τὴν κηδεμονίαν τῶν Δυτικῶν Δυμειονότητος, αἵτινες ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων. Ἐδῶ ἤρχισεν ἄγῶν ἐπιβολῆς αὐθαιρέτων μέτρων κατὰ τῆς

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΤΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΕΓΟΝ

ΔΩΡΕΑ 24. Σαραμαρία

ΗΜΕΡΟΜ. 14.11.78

ΑΡΙΑ 23696

γλώσσης, τῆς θρησκείας καὶ τῆς τελέσεως τῶν πατροπαράδοτων ἠθῶν καὶ ἐθίμων.

Εἶναι τοῦτο ἢ δὲν εἶναι τέλειος ἐξανδραποδισμός ; Καὶ ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐν Ἀλβανίᾳ μειονότητα, τὴν βίαν τῶν ἰσχυρῶν παραδοθεῖσαν ἐκεῖ ἔνθα οὐδὲ ἀγέλη δούλων δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραδοθῇ.

Τὶ ἔπραξε μεχρι τοῦδε τὸ Ἀλβανικὸν κράτος διὰ τὴν τήρησιν τῶν συνθηκῶν τῶν κατοχυρουσῶν τὰ προνόμια τῆς μειονότητος ; Τὸ πᾶν ἐξ ἀντιθέτου. Ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς ὡς Κράτος, παρεκώλυε, διὰ μέσων ἀπαδόντων εἰς ἀξιοπρέπειαν Κρατικὴν, ὑπούλων κατ' ἀρχὰς βιαίων καὶ ἀπανθρώπων μετέπειτα μέτρων, τὴν ὁμιλίαν ἀκόμη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μεταξὺ τῶν ὑπηκόων τῆς, τῆς μειονότητος, φθάσασα πρὸ διετίας εἰς τὴν βιαίαν ἀπαγόρευσιν τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τοῖς Σχολείοις ταύτης καὶ ἀναγκάσασα τὴν μειονότητα νὰ ἀντιδράσῃ παθητικῶς μέχρι τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δικαίων τῆς ὑπὸ τοῦ Δ. τῆς Χάγης καὶ τῆς Κ. Γ. Ε. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα καὶ τώρα ἀκόμη ἀρχίζει νὰ ἀντιδρᾷ ὑπὸ πύλῳ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὀνείρου τῆς, τῆς ἐξαλβανίσεως δηλονότι τῆς συμπαγοῦς ἑλλ. μειονότητος, ἐγκαθιδρύσασα ἕνα καθεστὼς Ἑκκλησιαστικὸν σύμφωνον πρὸς τὰς κελεύσεις καὶ τὰς ἐπιταγὰς τῶν συμφερόντων τῆς, διὰ τῆς ἐπιβολῆς πιστικῶν μέτρων τῆς θρησκείας τῆς καὶ κατὰ τῶν λειτουργιῶν καὶ ἱεροπραξιῶν τῆς ὀρθοδόξου μειονότητος.

Δι' ὀλίγων ἐτέθην ἐχθρικῶς ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν μειονότητα, τῆς ὁποίας ἀνέλαβε δι' ὅλων τῶν μέσων τὴν προσπάθειαν πλήρους ἐξαλβανισμοῦ.

Ἰδωμεν ὅμως τί ἔπραξεν ἡ μειονότης μας διὰ νὰ ἀμυνθῇ κατὰ τῶν αὐθαιρεσιῶν τοῦ κυρίαρχου. Μή, ὅταν κατ' ἐπανάληψιν ἔλαβον τὰ ὅπλα ἀλβανικὰ φυλαὶ κατὰ τοῦ τυράννου, συνήργησεν ;

Οὐχὶ βεβαίως. Τοῦτο δὲν ἐδίστασεν ν' ἀναγνωρίσῃ καὶ ὁ κυρίαρχος. Ἡ στάσις τῆς μειονότητός μας ὑπῆρξεν ἀπολύτως νομιμόφρων. Ἦτο πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους. Ἀνεγνωρίσθη ἄραγε ἡ τοιαύτη στάσις ; Ἐὰν αἱ Ἀλβανικαὶ Κυβερνήσεις ἐτήρουν ἄλλην στάσιν ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς μειονότητος ἐκτιμῶσαι δεόντως τὴν στάσιν ταύτης, τὸν σεβασμὸν τῆς δηλ. πρὸς τοὺς κειμένους νόμους ἀλλὰ καὶ τὰ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένα δικαιώματά τῆς δὲν θὰ εἶχε λόγον αὕτη νὰ δυσανασχετῇ κατὰ τῆς κυρίαρχου Κυβερνήσεως καὶ τοῦτο ἂν μὴ τι ἄλλο θὰ ἦτο ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς ὄφελος αὐτῆς τῆς Ἀλβανίας.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Δὲν θὰ μᾶς ἐ-
Αἱ συκοφαντίαι τοῦ πετρέπετο ν'
Ἀλβανικοῦ τύπου ἀφήσωμεν ἀ-
σχολία σ τ ο ν
δημοσίευμα τῆς «Arbenia» μολονότι
τοῦτο περιήλθεν ὀλίγον ἄργα εἰς
γνώσιν μας.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐφημερίς ἐκμεταλ-
λευομένη τὸν ἀνόητον θόρυβον, ὁ
ὁποῖος ἠγέρθη πρὸ μηνὸς μὲ δη-
θεν προπαγάνδαν εἰς τὴν Τσαμουρ-
γιάν ἠλίευσε εἰς τὰ θολὰ εἰδή-
σεις προερχομένας δηθεν ἐκ Τσα-
μουργιάς.

Κατ' αὐτὰς διεπράχθη κλοπὴ
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἑλλήνου Ὑπο-
διοικητοῦ. Συνελήφθη διὰ τοῦτο
ὡς ὑποπτος ὁ Ἰουσοῦφ Βελλῆς ἀ-
πὸ τοὺς Φιλιάτες.

Κατόπιν «πολλῶν βασιανιστηρί-
ων» ἐξηναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ
ὅτι ἐπληρώθη ἀπὸ τὸν Ἰουσοῦφ Σε-
ρίφη ἀπὸ τὸ Καλμπάκι διὰ νὰ κλέ-
ψῃ τὰ ἰδιαίτερα ἔγγραφα τοῦ ὑπο-
διοικητοῦ καὶ νὰ τὰ παραδώσῃ
εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν.
Οὕτως προεφυλακίσθη ὁ Ἰουσοῦφ
Σερίφης καὶ κατόπιν πολλῶν πιέ-
σεων ἀνεκοίνωσεν ὀνόματα τινα.

Καὶ ἡ «Ἀρμπένια» ἐπαναλαμβάνει
τὸ γνωστὸν τροπᾶριον περὶ πι-
έσεων ἐν Τσαμουργιά καὶ «ἀξιο-
δακρύτου καταστάσεως» καὶ ὅτι
κατόπιν ὅλων αὐτῶν φαίνεται τὸ
ἀδύνατον τῆς συνεννοήσεως τῆς
Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀλβανίας.

«Καθ' ἣν στιγμὴν θὰ σχηματίσω-
μεν τὴν πλήρη ἐντύπωσιν ὅτι συμ-
βαίνει τὸ τοιοῦτον (ὅτι δηλ. ἐκλαμ-
βάνουν οἱ Ἕλληνες τὴν συμπερι-
φορὰν μας αὐτὴν ὡς ἀδυναμίαν)
τὴν αὐτὴν στιγμὴν θὰ ἀρχίσωμε
νὰ ἐνεργῶμεν καὶ ἡμεῖς δι' ὅλων
τῶν μέσων καὶ τῶν τρόπων τῶν
ἀνδρικῶν διὰ νὰ ἀλλάξωμε τὴν

γνώμην τῶν πέραν τῆς Κονιστιό-
λεως κυρίων».

Ἀτυχῶς δὲν ἡδυνήθημεν νὰ ἐ-
λέγξωμεν τὴν ἀκρίβειαν τῶν εἰδή-
σεων, ἃς ἔχει ἡ «Ἀρμπένια» ἀπὸ
ἀπολύτως ἀσφαλεῖς, ὡς λέγει,
πηγὰς. Ἐν τούτοις ὅ,τι καὶ ἂν συμ-
βαίνει ἡ ἐπέμβασις τῆς εἰς ζήτη-
μα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τὸν λόγον ἔχει
μόνον ἡ Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη εἶ-
ναι ἐντελῶς ἀκατανόητος ἂν μὴ
ἀστείαι.

Ἐὰν μὲν ἡ εἰδησις εἶναι ἀληθής
τότε αἱ ἀρχαὶ τῆς Τσαμουργιάς ἔ-
πραξαν ἄριστα παραδώσασαι τὸν
Ἰουσοῦφ Σερίφην εἰς τὴν δικαιο-
σύνην ὡς ἠθικὸν αὐτουργὸν διὰ
τὴν ὑπεξαίρεσιν ἀπορρήτων ἐγ-
γράφων, διὰ νὰ μάθῃ ὅτι τὸ πλή-
ρες καὶ ἀπεριόριστον δικαίωμα
τῆς ἐλευθερίας τὸ ὁποῖον τοῦ πα-
ρέχει τὸ Ἑλληνικὸν κράτος εἶναι
ἐπικίνδυνον νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀσυ-
δοσία.

Ἐὰν ὅμως τὰ πράγματα δὲν ἔ-
χουν οὕτω, ἃς εἶναι βεβαία ἡ
«Ἀρμπένια» καὶ ἡ Κυβερνήσις τῆς
ὅτι διὰ τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν πλη-
θωρισμὸν τῶν κατοίκων τῆς οὔτε
πρακτικὸν οὔτε σκόπιμον εἶναι νὰ
ἐνοχλῇ διὰ ψύλλου πτήδημα μίαν
ἀσήμαντον μειονότητα Ἀλβανο-
φώνων Μουσουλμάνων, ἀπὸ τοὺς
ὁποῖους ἔχει μόνον τὴν ἀξίωσιν νὰ
εἶναι τοῦλάχιστον νομιμόφρονες.

Τὰ περὶ τῆς φιλολογίας τῶν συ-
νεννοήσεων ἀποτελοῦν ἐσκεμμέ-
νην μετατόπισιν τῆς συζητήσεως
εἰς σφαίρας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πι-
στεύει ὅτι συγκινούμεθα περισσό-
τερον.

Θὰ ἀπετέλει κοινοτυπίαν νὰ
προσθέσωμεν ὅτι τὰς προσπάθει-
ας, τὰς ὁποίας κατέβαλε πάντοτε
ἡ Ἑλλάς διὰ νὰ συνάψῃ φιλίαν με-
τὰ τῆς Ἀλβανίας ἐτορπίλλισεν

πάντοτε ἡ ἀνοίκειος συμπεριφορὰ τῆς τελευταίας ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικωτάτης ἐν αὐτῇ μειονότητός μας.

Ἰησουϊτισμός ! Τὸ ἐνταῦθα ὄργανον τῶν Καθολικῶν διαμαρ

τύρεται διότι εἰς τινὰς ἐφημερίδας ἀνεγράφη ὅτι ὁ καθηρημένος τέως ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀλβανίας Τζιοβάνι παρητήθη συνεπεία πιέσεως ἐκ μέρους τῆς ἐκεῖ δρώσης Οὐνητικῆς προπαγάνδας.

«Καὶ ὅμως, γράφει, ἐν ὅλῃ τῇ Ἀλβανίᾳ δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἐν μικρὸν Ἑλληνόρρυθμον παρεκκλήσιον ἐν Τιράνῳ καὶ δύο μόνον Ἑλληνόρρυθμοι ἱερεῖς εἰς ὅλην τὴν Ἀλβανίαν».

Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ὁποῖα γράφει ἡ «Καθολικὴ», ἐν πλήρει γνώσει ἐκείνων, τὰ ὁποῖα συμβαίνουν εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἀποτελοῦν εὐτελέστατον Ἰησουϊτισμόν.

Ἡ Αὐλῶνα, ἡ Σκόδρα, τὰ Τίρανα, τὸ Βεράτι, εἶναι παγκοίνως γνωστὸν ὅτι θεωροῦνται ὁρμητήρια τοῦ ἐξάλλου Οὐνητισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἂν δὲν εἶναι ὁ μοναδικός, εἶναι ὁ κυριώτερος αἷτιος τῆς καταπτώσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει περιέλθει τὸ Σῶμα τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας.

Λαογραφία Ἡ ἁπλοῦς δημοσιεύομεν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Μ. Καλυβο-

πούλου σχετικῶς μὲ τὴν προσπάθειαν, ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ κατὰβληθῇ περὶ τὴν περισυλλογὴν λαογραφικῶν στοιχείων ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἠπειρον.

Ἡ πρωτοβουλία αὕτη τῶν ἀδελφῶν κ. κ. Μ. καὶ Γ. Καλυβοπού-

λου καὶ τοῦ κ. Β. Μπαρὰ τιμᾷ αὐτοῦς καὶ εἶναι ἐξαιρετικῶς παρήγορος.

Ἡ Βορειοηπειρωτικὴ λαογραφία, ἡ ὁποία περιέχει πληθύν στοιχείων τῆς πενιχρᾶς ἱστορίας μας ἀπετέλεσε ἐξ ἀρχῆς ἰδιαίτερον τομεᾶ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος καὶ φιλοστόργου μερίμνης.

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἂν τὸ παράδειγμα τῶν ἀνωτέρω ἡκολούθουν καὶ ἄλλοι διανοούμενοι ἀπὸ ἄλλα μέρη.

Ἡ Βόρειος Ἠπειρος εἶναι μακρὰν, τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ καθιστᾷ ἐξαιρετικῶς δυσχερὴ τὴν μελέτην αὐτὴν, οὐχ ἦττον ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξουδετέρωναν τὰς δυσκολίας.

Θὰ εἶναι δ' αὐτὸ ὑψίστη ὑπηρεσία πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος μας τὴν παντελῶς ἀγνοουμένην.

Ἐνωσις

Δὲν ἐπαύσαμε νὰ συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Βορειοηπειρώτας νὰ ἐνωθῶσιν ἐγγραφόμενοι μέλη εἰς τοὺς κατὰ τόπους Βορειοηπειρωτικούς Συλλόγους τῶν. Νομίζομεν πῶς καὶ ἄσκοπον καὶ ἀνιάρων θὰ ἦτο ν' ἀναπτύξωμεν τὴν θεωρίαν τῆς Ἐνώσεως. Θὰ ἐλέγομεν μόνον ὅτι διὰ τῆς ἀδιαφορίας, διὰ τῆς ραστώνης μας ὑποβηθῶμε τὸν κίνδυνον, ὁ ὁποῖος ἐλλοχεύει.

Ἄς ἐνωθῶμεν ὅλοι ἐγγραφόμενοι μέλη τῶν ὑπαρχόντων Συλλόγων, ἡ ἰδρύοντες ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἄλλους διὰ τὴν πραγματικὴν ἐκπροσώπῳ τῆς δυνάμεώς μας. Ἄς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι οὕτω καὶ μόνον θὰ εἰσακουσθῶμεν ὑπερασπιζόμενοι τὰ ποικίλα συμφέροντά μας.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ πρωτοκόλλου ἔχουν ὡς ἐξῆς :

4ον) Ἡ ἐκτέλεσις καὶ διατήρησις τῶν ἀποφάσεων διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν δύο νοτίων ἐπαρχιῶν, ἀνατίθεται εἰς τὴν διεθνῇ ἐπιτροπὴν ἐλέγχου, ἡ ὁποία θὰ ὀργανώσῃ τὴν διοίκησιν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰ οἰκονομικά. Ἡ ἀλβανικὴ Κυβέρνησις, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς, θὰ διορίζῃ τοὺς διοικητὰς καὶ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, τὸν ἀριθμὸν τῶν ὁπαδῶν ἐκάστου θρησκευμάτος.

5ον) Διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως εἰς τὰς νοτίους ἐπαρχίας, θὰ σχηματισθῇ τοπικὴ χωροφυλακὴ (Ἀξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί καὶ χωροφύλακες), λαμβανομένη ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῶν διαφόρων θρησκευμάτων.

7ον) Τὰ προαιώνια δίκαια καὶ ἡ ἱεραρχικὴ ὀργάνωσις τῶν ὀρθοδόξων Κοινοτήτων δὲν θὰ θιγῶν, παρὰ μόνον κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῆς ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κων)πόλεως.

8ον) Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἐλευθέρη. Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων, ἡ διδασκαλία γίνεται ἐλληνιστί.

9ον) Ἡ χρῆσις τῆς ἀλβανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰς νοτίους ἐπαρχίας, θὰ ἐξασφαλισθῶν ἐνώπιον ὅλων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τῶν δικαστηρίων συμπεριλαμβανομένων καθὼς καὶ εἰς τὰ κοινοτικά συμβούλια.

Κατὰ πόσον τὸ πρωτόκολλον αὐτὸ ἔγινε σεβαστὸν ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς ἐγυγηθείσας τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ με-

γάλας εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις, θὰ ἴδωμεν εἰς τὴν συνέχειαν.

Ἡ χαώδης κατάστασις καὶ πλήρης ἀναρχία ποὺ ἐπεκράτουν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἀλβανίας, ὅσον καὶ τὰ παρουσιασθέντα πολεμικὰ νέφη εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν ὀρίζοντα, δὲν ἐπέτρεπον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας καὶ συνεπῶς τὴν παράδοσιν τῆς Β. Ἠπείρου εἰς τὰς ἀλβανικὰς ὁρδὰς.

Ἐπὶ τῇ πράγματι μετ' ὀλίγου μηνος ὁ εὐρωπαϊκὸς πόλεμος, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποῖου αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως (Ἀγγλία, Γαλλία καὶ Ρωσία), ἀφ' ἐνὸς φοβούμεναι κάθοδον τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἐξασφαλίσουν κάποιαν τάξιν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, προσεκάλεσαν τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐπέμβουν καταλαμβάνουσαι ἢ μὲν πρώτη τὴν περιοχὴν Αὐλῶνος, ἢ δὲ δευτέρα τὴν Β. Ἠπειρον.

Τοιοτοτρόπως ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός, περὶ τὰ μέσα Ὀκτωβρίου 1914 ἤρχετο καὶ πάλιν εἰς τὰ γνώριμά του ἐδάφη, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ μεταξύ εἶχον ποτισθῇ ἀλλή μιαν φορὰν διὰ αἵματος βορειοηπειρωτῶν καὶ ἄλλων πατριωτῶν, ποὺ εἶχον σπεύσῃ ἀπὸ κάθε γωνίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Β. Ἠπειρος διαφυλαχθεῖσα ὑπὸ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἱερὰ παρακαταθήκη, παρεδόθη καὶ πάλιν εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα τῆς ὁποίας ἐθεωρήθη πλέον ἀναπό-

σπατον τμήμα, ἀποστείλασα εἰς τὸ Κοινοβούλιον αὐτῆς 18 ἀντιπροσώπους.

Ἄν καὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν ποὺ ἐγίνε μεταξὺ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἡ τύχη τῶν ἐδαφῶν θὰ ἐκانونίζετο ὑπὸ τῆς συνδιασκέψεως τῆς Εἰρήνης, ἡ ὁποία θὰ συνήρχετο μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐδημιούργει πλέον ἕνα σοβαρώτατον ἠθικὸν τίτλον καὶ ἔγραφε προσημείωσιν περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐλληνικῆς ἐκείνης γωνίας.

Ἡ Ἰταλία ἐξελθοῦσα ἐν τῷ μεταξὺ—κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον—εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Συνεννοήσεως, ἐξέφρασε δυσπιστίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἰς στιγμὴν λοιπὸν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Αὐστριακοὶ ἐκδιώξαντες τοὺς Σέρβους ἀπὸ τὴν Πατρίδα των καὶ καταλαβόντες τὸ Μαυροβούνιον, κατῆλθον εἰς Ἀλβανίαν μέχρι τοῦ Δυρραχίου, οἱ Ἰταλοὶ ἀποστρεφόμενοι (!) ν' ἀντικρύσουν τοὺς τέως Συμμάχους των αὐτοὺς καὶ ἐγκαταλείποντες τοὺς νέους των τοιούτους Σέρβους, ἀντὶ ὧς ἐπέβαλε τὸ πολεμικὸν συμφέρον νὰ στραφοῦν πρὸς βορρᾶν, προὔτιμησαν τὴν πρὸς Νότον εἰρηνικὴν ἐπέκτασιν διὰ τὴν ἐξολόθρευσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Β. Ἡπείρου. Τοιοῦτοτρόπως ἐξακολουθοῦντες νὰ συκοφαντοῦν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως, κατῴρθωσαν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1916 νὰ ἔχουν καταλάβει ὁλόκληρον τὴν Β. Ἡπειρον, περὶ τὰ μέσα δὲ τοῦ 1917 νὰ ἔχουν κατέλθει εἰς Ἰωάννινα καὶ ἀκόμη νοτιώτερον.

Μετὰ τὴν ἔξοδον καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Συνεννοήσεως, ἡ Ἰταλία ὑπεχρεώθη νὰ ἐκκενώσῃ τὴν Νότιον Ἡπειρον περιορισθεῖσα εἰς

τὴν κατοχὴν τῆς Βορείου τοιαύτης, πλὴν τῆς περιοχῆς τῆς Κορυτσᾶς ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1916 εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ τοὺς Γάλλους.

Ἀποτελεῖ κατάμαυρον στίγμα διὰ τὸν πολιτισμὸν τοῦ αἰῶνος μας, ἡ προσπάθεια ποὺ κατέβαλον ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Γαλλία—ιδίως ἡ πρώτη—διὰ νὰ ἐξαλβανίσουν τὰ ἐλληνικώτατα ἐκεῖνα ἐδάφη. Πρέπει νὰ γνωρίσωμεν καλὰ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀπὸ μικρᾶς μὲν ἡλικίας ἐδιδάχθημεν νὰ θεωρῶμεν ἐκπροσώπους τοῦ Πολιτισμοῦ, ὕπηρετας τῆς Δικαιοσύνης καὶ προστάτας τῆς Πατρίδος μας (1), κατὰ δὲ τὸν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον κατὰ κόρον ἠκούσαμεν ὑποσχομένους τὴν προστασίαν καὶ αὐτοδιάθεσιν τῶν μικρῶν λαῶν. Ἰδοὺ διατί θ' ἀσχοληθῶ δι' ὀλίγων, μετὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Γάλλων εἰς τὴν ἑλληνικὴν Β. Ἡπειρον.

Οἱ Ἰταλοὶ : Ἀπὸ μακροῦ ἀποβλέποντες εἰς τὴν οὐσιαστικὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς ἀπέναντι αὐτῶν ἀκτῆς τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης οἱ Ἰταλοὶ, ἐθεώρησαν τὴν στιγμὴν κατάλληλον νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς χώρας, τῆς ὁποίας ἡ κατοχὴ προσωρινῶς καὶ διὰ πολεμικὰς ἀνάγκας εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς αὐτοὺς.

Εἶχον λοιπὸν νὰ ἐκλέξουν μεταξὺ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ Μουσουλμανικοῦ στοιχείου. Τὸν πρῶτον ὡς ὑπέροχον εἰς πολιτισμὸν, μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐφοβοῦντο πάντοτε· τὸ δεῦτερον ἐγνώριζον ὅτι ἦτο μᾶζα ἀπολίτιστος, ἀνευσυνειδήσεως, ἄβουλος καὶ κατὰ

(1) Περὶ τῆς ἐγκληματικῆς αὐτῆς ἀντιλήψεως, μετὰ τὴν ὁποίαν ἀνετράφη πᾶς Ἑλληὴν τῆς γενεᾶς μας, ἔχω πολλάκις γράψῃ εἰς συγγράμματα ἢ διὰ τοῦ τύπου δημοσιεύσεις μου.

συνέπειαν εὐκόλως ἀφομοιούμενη. Δὲν ἐχρειάζετο πολλὴ σκέψις, ἐστράφησαν δὲ μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν λύσσαν ὑπὲρ τοῦ μουσουλμανικοῦ καὶ κατὰ τοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ.

Κατεδίωξαν τὴν Ὀρθησκείαν : ἐφυλάκισαν καὶ ἐξώρισαν ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, ἐπενέβησαν εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν περιουσιῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἀπεπειράθησαν νὰ μορφώσουν Ἀλβανικὸν Κλήρον εἰς αὐτὴν τὴν Ῥώμην, τέλος περιεφρόνησαν διὰ παντὸς τρόπου τὸ Ὀρθόδοξον αἶσθημα τοῦ Ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ. Κατεπολέμησαν τὴν ἐκπαίδευσιν : ἐπέβαλον εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα Ἰταλοὺς καὶ Ἀλβανούς διδασκάλους, ἀπηγόρευσαν ἀπολύτως τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Ἐσχημάτισαν τὴν Χωροφυλακὴν ὑπὸ Μουσουλμάνους καὶ ἔθεσαν αὐτὴν ὑπὸ Ἀλβανούς ληστάρχους, γνωστοὺς διὰ τὰ ἀντιχριστιανικά των αἰσθήματα. Ἀνέθεσαν τὴν ἀπονομὴν τῆς Δικαιοσύνης εἰς Ἰταλο—Ἀλβανικὰ δικαστήρια, τὰ ὁποία ἐνῶ παρὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς Κερκύρας ἐπελήφθησαν τῆς ἐξετάσεως ἐγκλημάτων διαπραχθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων κατὰ τὸν Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον ἢ τὸν αὐτονομικὸν ἀγῶνα τῆς Β. Ἡπείρου, δὲν ἐδίκασαν κανένα Ἀλβανὸν ἀπὸ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μόνον ἐντὸς τοῦ 1917 ἐληλάτησαν καὶ ἐπυρπόλησαν 60 Χριστιανικά χωρία. Ἐτυφέκισαν 16 Ἑλληνας διότι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1914. Τὰ Ἰταλοαλβανικά στρατιωτικά ἀποσπάσματα ἐτραυμάτισαν, ἔδειραν, παντοιοτρόπως κατετυράννησαν καὶ ἐφυλάκισαν ἀπροδίοριστον ἀριθμὸν Ἑλλήνων, ἐκ τῶν ὁποίων δέκα—συμπεριλαμβανομένου τοῦ τοποτηρητοῦ τῆς Μητροπόλεως Κορυτσᾶς—ἀπέθανον εἰς τὰς Ἰταλοαλβανικὰς φυλακάς. Ἐξῆψαν τὸν μουσουλμανικὸν φα-

ναϊσμὸν καὶ ἐπέτυχον τοιοῦτοτρόπως τὴν ἀμιλλαν τῶν Ἀλβανικῶν συμμοριῶν, εἰς τὸ ἔργον τῆς δυνάσεως καὶ τῆς σφαγῆς. Τέλος δὲν ἀῆφκαν ἀχρησιμοποίητο κανέν ἀπολύτως μέσον ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ θὰ ἠδύναντο νὰ ὑποσχεθῶν τὴν ἔξαφάνισιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Β. Ἡπείρου. Διὰ νὰ εἶναι κάπως ἡσυχοὶ εἰς τὸ ἐξοντωτικὸν αὐτὸ ἔργον των, ἐπὶ πλέον τῆς τοπικῆς ἀγρίας τρομοκρατίας, ἀπέστειλαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς Ἰταλίαν ὡς ὁμήρους 137 προκρίτους Ἑληνας.

Διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι ὑπερβάλλω, θὰ παραχωρήσω τὸν λόγον εἰς ἕνα ξένον, τὸν Γάλλον δημ. Rene Pyaux. Οὗτος τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1919 περιγράφων ὡς ἀνωτέρω τὴν συμπεριφορὰν τῶν Ἰταλῶν ἐν Β. Ἡπείρῳ, κατέληγεν ὡς ἑξῆς : «Διὰ νὰ μὴ πληγώσουν τὴν ἰταλικὴν φιλοτιμίαν ἀπεισιώπησαν πάντα ταῦτα, ὁ δὲ φιλελεύθερος καὶ γενναιόφρων ἰταλικὸς λαὸς δὲν γνωρίζει ἀσφαλῶς τίποτε, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἱμπεριαλισταὶ τινες διαπράττουν ἐν ὀνόματί του. Ὅστις γνωρίζει τί γίνεται ἐν Ἡπείρῳ, χάνει τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ καὶ διὰ τὰ ζητήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Ἰταλία δυνατόν νὰ ἔχη δίκαιον, διότι πολὺ φυσικὰ φοβεῖται ὅτι παντοῦ αὕτη χρησιμοποιοῖ τὰς ἰδί-ας μεθόδους».

Οἱ Γάλλοι εἰς τὴν Κορυτσᾶν, παραιοσθέντες ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν, τοὺς ὁποίους ἠλπίσαν νὰ παρασύρουν πρὸς τὸ μέρος των, δὲν ἐθεώρησαν τὴν ἑλληνικὴν ἐκείνην ἐπαρχίαν ὡς ὑπαγομένην εἰς τὴν σύμμαχόν των ἐπανάστατημένην Κυβέρνησιν τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνεκαθίδρυσαν «Ἀλβανικὴν Δημοκρατίαν τῆς Κορυτσᾶς» καὶ ἐπεδίωξαν τὴν ἐξαλβανίσιν αὐτῆς, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως βίας ἡπιωτέρας τῆς τῶν Ἰταλῶν. Ἄς ἀφήσωμεν τὸν συμπατριώτην των

Ρενέ Πυό νὰ ὁμιλίῃ σχετικῶς. «Ἄν καὶ (γράφει τῷ 1919), ἡ περιοχὴ τῆς Κορυτσᾶς κατωκεῖτο τοῦλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπὸ Ἑλλήνων Ὀρθοδόξους, δὲν τοῖς ἐδόθη καθ' ὅλου θέσις εἰς τὴν τὴν νέαν Κυβέρνησιν. Εἰς Ἀλβανὸς ἐθνικοφρῶν ἐξελέγη Πρόεδρος αὐτῆς, ἀλλὰ μετὰ ἕξ μῆνας ἐτυφεκίσθη διὰ προδοσίαν. Εἰς πρῶν ὑπάλληλος κρεοπωλείου, διωρίσθη Ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως...».

Ὅλα αὐτὰ εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν, ὁ μὲν Β. Ἡπειρωτικὸς λαός, πιστεύσας εἰς τὰς διακηρύξεις τῆς Συνενοήσεως ὅτι μάχεται ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν μικρῶν λαῶν, ἐζητήσεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ σχηματισθῇ καὶ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς δύο Μεραρχίας, ἀλλ' ἡμποδίσθη ὑπὸ τῶν Ἰταλικῶν Ἀρχῶν, ὁ δὲ Ἀλβανικὸς λαὸς τὴν κατεπρόδιδεν.

2) Τὰ μετὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον

Τὸ τέλος τοῦ πολέμου εὗρε τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὴν Β. Ἡπειρον, ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω κατάστασιν. Εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης ἡ Ἑλλάς καὶ οἱ Β. Ἡπειρώται (δραστηρίως ἐργασθέντες καὶ ἐπὶ τοῦ διπλωματικοῦ πεδίου) ἠξίωσαν (Ἰανουάριος 1919) τὴν προσάρτησιν τῆς Β. Ἡπείρου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀντέδρασε ζωηρῶς ἡ Ἰταλία. Κατόπιν ὁμῶς συμφωνίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων χωρῶν (Συνθήκη Τιττόνι—Βενιζέλου 29 Ἰουλίου 1919) ἡ Ἰταλία ὄχι μόνον ὑπεχώ-

ρησεν ἀλλὰ καὶ ὑπέβαλε τὰς ἑλληνικὰς ἀξιώσεις ὑποβαλοῦσα τὴν ἐξῆς πρότασιν εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης (3 Ἰανουαρίου 1920). Τὰ σύνορα τοῦ Τεπελενίου μέχρι θαλάσσης (περιοχὴ Ἀργυροκάστρου) ἐπιτρέπουν τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα παραχώρησιν ἐδαφῶν, τὰ ὁποῖα αὕτη δὲν διεκδικεῖ καὶ παρυσιάζουν ἀπὸ τοπογραφικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἄτοπα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἐπρεπε νὰ παραδίδῃ κανεῖς. Ἡ ρύθμισις τοῦ ζητήματος θὰ διευκολύνετο, ἐὰν τὰ πράγματα ἐλαμβάνοντο, ὅπως ὁ Βενιζέλος τὰ ἔθεσεν εἰς τὰς πρὸς τὴν σχετικὴν ἐπιτροπὴν δηλώσεις του καὶ ἔγγραφά του: «Ὡς πρὸς τὰ σύνορα ἀπὸ ποταμοῦ Βογιούσα μέχρι λίμνης Μαλίκ, φαίνεται ἐπίσης προτιμώτερον νὰ ληφθῇ ὡς βάσις διαπραγματεύσεων, ἢ ὑπὸ τοῦ Βενιζέλου ἐνδεικνυομένη γραμμὴ, ἐν τῷ χάρτῃ τὸν ὁποῖον ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν».

Τὴν 13 Ἰανουαρίου 1920 τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον τῶν Συμμάχων—ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπεχώρησεν ἡ Ἀμερικὴ τηροῦσα ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν τῆς Κορυτσᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα—συνελθὼν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κλεμανσώ, προέβη εἰς τὴν τελικὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος τῆς Β. Ἡπείρου διὰ τῆς παραχώρησεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, μὲ σύνορα πρὸς τὴν Ἀλβανίαν τὴν γραμμὴν, ἡ ὁποία προεβλέπετο εἰς τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας Συνθήκην τοῦ Ἰουλίου 1919.

(Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΕΝΑΣ ΥΜΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΦΑΓΙΑΣΘΕΙΣΑΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

Η ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

ΤΟΥ RENE PYAUX

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)
ΚΕΡΚΥΡΑ, 2 Μαΐου 1914.—

Ὁ θέλων νὰ ἐννοήσῃ τὸ Ἡπειρωτικὸν ζήτημα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ σημασίαν πρέπει εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς νὰ παραδεχθῇ τὴν διατύπωσιν ταύτην· δὲν εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἡ θέλουσα τὴν προσάρτησιν τῆς Ἡπείρου, ἀλλ' οἱ Ἡπειρώται, οἵτινες ἀξιοῦσι τὴν ἑνωσιν τῶν μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ πολέμιοι τῆς ἐνώσεως ταύτης ἐν τῇ ἀκαδημαϊκῇ μερίμνῃ τῶν νὰ χαράξωσιν ἱκανοποιητικὸν χάρτην τῆς Ἀλβανίας δὲν φαίνονται οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀπασχολημένοι ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἥτις ἐν τούτοις εἶναι κεφαλαιώδης.

Οἱ μὲν, οἱ προσήλυτοι τοῦ Ἰταλικοῦ ἐπιτελείου, εἶδον εἰς τὴν Ἡπειρον, Ἑλληνικὴν καθισταμένην, κίνδυνον διὰ τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῆς Ἰταλίας. Ἐθεώρησαν ὅτι, ἐκτεινομένης τῆς νέας ἑλληνικῆς κυριαρχίας μέχρι πρὸς βορρὰν τῆς Κερκύρας, ἡ Ἑλλάς θὰ ἠδύνατο νὰ μετασχηματίσῃ τὸ στενὸν τῆς Κερκύρας εἰς κλειστὸν ὄρμον, ὅπου ὁ Ρωσσικὸς, ὁ Γαλλικὸς καὶ ὁ Ἀγγλικὸς στόλος θὰ ἠδύνατο νὰ εὗρωσι καταφύγιον ἐν περιπτώσει διεθνoῦς συγκρούσεως καὶ ν' ἀπειλήσουν τὴν Ἰταλίαν ἐν τῇ Ἀδριατικῇ.

Ἄλλ' οὕτω λησμονεῖται μὲ πολλὴν εὐκολίαν ὅτι ἡ Ἀδριατικὴ ἀρχίζει μόνον ἀπὸ τοῦ στενοῦ τοῦ Τάραντος καὶ ἀφ' ἐτέρου ὅτι Ἑλληνικὴ ἢ Ἀλβανικὴ ἢ παραλία τῆς Ἡπείρου ἀπέχει δύο μόλις χιλιόμετρα ἀπὸ τῆς βορείου παραλίας τῆς Κερκύρας καὶ ὅτι ὑποβρύχια τινὰ ἔργα θὰ ἤρκουν νὰ

καταστήσουν τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀνυπέρβλητον προσόρμισμα διὰ τοὺς στόλους, ὧν τὰ προβληματικὰ τοιαυτὰ τινὰ σχέδια φαίνονται οἱ ἐν Ρώμῃ φοβούμενοι τόσοι πολὺ. Ἑλλάς, φίλη τῆς τριπλῆς συνενοήσεως, θὰ ἠδύνατο ἄλλως νὰ παράσχῃ ἐν τοῖς Ἰονίοις νήσοις τόσα ἐξαιρετὰ ὁρμητήρια εἰς τὰ συμμαχικὰ πλοῖα, ὥστε εἶναι παράδοξον πῶς αἴφνης διατυπῶνται τοιαύτη ἐνστάσις τόσοι σαθρῶς βασιζομένη.

Οἱ ἄλλοι πολέμιοι τῆς ἐνώσεως τῆς Ἡπείρου πρὸς τὴν Ἑλλάδα—καὶ οἱ τοὶ δ' ἐπίσης ἐν Ἰταλίᾳ εὐρίσκονται—φαίνεται ὅτι δὲν διετήρησαν ἀπὸ τὴν συνθήκην τοῦ 1897 τὴν ὀρίζουσαν ζώνας ἐπιρροῆς τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἰταλίας ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ Ἡπείρῳ, εἰμὴ τὰς ἐλπίδας ἐνδεχομένης κατακτήσεως τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Ἀδριατικῆς. Ἀρνούμενοι ν' ἀποδεχθῶσιν τὰ τετελεσμένα γεγονότα καὶ ἐμμανῶς ἐπιδιώκοντες τὴν ἱδρυσιν ἐνὸς βασιλείου τῆς Ἀλβανίας, οἱ ἡ διαρκὴς ἐν ἀναρχίᾳ κατάστασις θὰ ἐπέτρεπε μέλλουσιν ἐπέμβαισιν καὶ ἐνδεχομένην προσάρτησιν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ ἱμπεριαλισμὸς τοῦ κ. Σάν Τζουλιάνο ἔχει ἀκόμη θερμούς ὁπαδοὺς καὶ ὅτι ἡ φύσις τοῦ Ἀλβανικοῦ ζητήματος δὲν καθορᾶται ἐν Ρώμῃ ὑπὸ πνεύμα Εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης καὶ ὀριστικῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος.

Αἰσθάνονται ἐνταῦθα διὰ τὴν πολιτικὴν ταύτην, τὴν τόσο ἀπροκαλύπτως ἐγωϊστικὴν βαθεῖαν ἐχθρότητα. Χωρὶς νὰ προχωρῇ μέχρι τοῦ μπούκοτᾶς ἡ κοινὴ γνώμη, ἥν γειτονεῖα καὶ παλαιὰ συμφε-

ρόντων σχέσεις συνέδεον συμπα-
θῶς πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐντελῶς με
τεστράφη.

Ἐπιμένουσα εἰς τὴν ἄρνησιν της
ἢ Ἰταλία θ' ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὴν
Ἠπειρωτικὴν ἀγοράν, χωρὶς νὰ
καταρθῶσιν νὰ προοδεύσῃ εἰς δι-
δήποτε ἢ ἐπιρροή της εἰς τὴν χώ-
ραν ταύτην.

Ἄν ἡ Ἠπειρος ἦτο *res nullius*
ἐν ἔδαφος χωρὶς ἐθνικὴν ψυχὴν,
ὅπερ αὐτομάτως θὰ ἡδύνατο νὰ
οἰκιοποιηθῇ ὁ κατακτητής, ἢ Ἰ-
ταλικὴ πολιτικὴ θὰ ἡδύνατο μέ-
χρις ἐνὸς σημείου νὰ εὐνοηθῇ.
Ἄλλ' ἡ περίπτωσις εἶναι οὐσιω-
δῶς διάφορος.

Τὰ ἐδάφη τῆς Ἠπείρου. ἅτινα ἡ
Ρώμη θὰ ἠθέλε νὰ ἴδῃ περιλαμβα-
νόμενα εἰς τὴν μέλλουσαν Ἀλβα-
νίαν, εἶναι ἐστία ἀδαμάστου Ἑλ-
ληνισμοῦ.

«Εἶναι πλέον Ἕλληνες παρ' ὅτι
ἡμεῖς», μοι ἔλεγεν εἰς τῶν πλέον
διαπρεπῶν καθηγητῶν τοῦ Πανε-
πιστημίου Ἀθηνῶν, καὶ εἶναι γε-
γονὸς ὅτι ἡ ἀφωσίωσις τῶν Ἠπει-
ρωτῶν εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα ἐξε-
δηλώθη ἀπὸ ἐτῶν λίαν ἐντόνως.

Υπάρχουν ἐν Ἠπείρῳ ἔξ μεγά-
λαι ἐστία Ἑλληνισμοῦ: Τὰ Ἰω-
άννινα, ἡ Ζαγορά, τὸ Ἀργυροκά-
στρον, τὸ Μέτσοβον, ἡ Χειμάρρα,
ἡ Κορυτσά. Ἐξ ἐκάστου τῶν κέν-
τρων τούτων ἀπεδήμησαν ἄνδρες,
ὧν ἡ πρώτη σκέψις μόλις ἐπλούτι-
σαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπῆρξεν εἰς
τὸ νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν πραγ-
μάτωσιν τοῦ ἐθνικοῦ ὀνείρου: τὴν
ἐνωσιν τῆς Ἠπείρου με τὴν Ἑλ-
λάδα.

Ὁ Ἀρσάκης ιδρύσας ἐν Ἀθή-
ναις παρθεναγωγεῖον, ἔχον δύο
χιλιάδας μαθητρίας καὶ ἀποτελοῦν
τὸ μόνον κέντρον γυναικείας ἐκ
παιδεύσεως καθ' ὅλην τὴν Ἀνατο-
λήν, εἶναι ἐκ Χοτόβας κώμης πα-
ρὰ τὸ Ἀργυροκάστρον. Ὁ Ζάπ-
πας, ἑτέρος θεμελιωτὴς Σχολείων
καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις πινακοθήκης,
εἶναι ἀπὸ τὸ Λάμπορον τὸ πλησίον

τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ὁ Ζωγράφος
ιδρυτὴς καὶ οὗτος Σχολείων
εἶναι ἀπὸ τὸ Κεστοράτι παρὰ τὸ
Τεπελένι.

Ὁ Ἀβέρωφ καὶ ὁ Στουρνάρας
ὁ μὲν παγκοσμίως γνωστὸς Ἑλ-
λην εὐεργέτης, ὁ δὲ ιδρυτὴς τοῦ
ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνείου, κατὰ
γονταὶ ἐκ Μετσόβου.

Οἱ Ζωσιμάδαι, οἱ Καπλάναι καὶ
ὁ Τοσίτσας εἶναι ἐξ Ἰωαννίνων.
Ὁ Μπάγκας ἐκ Κορυτσᾶς. Καὶ
ὕπάρχουν ἑκατοντάδες ἄλλων φι-
λοπατρίδων Ἠπειρωτῶν, οἵτινες
διὰ διαθήκης ἀφῆκαν εἰς τὴν Ἑλ-
ληνικὴν Κυβέρνησιν ποσά, ἀνερχό-
μενα εἰς σημαντικὸν σύνολον, διὰ
τὴν πρόοδον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος.

Ἡ συνένωσις τῆς Ἠπείρου μετὰ
τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἡ μοναδικὴ
τῶν σκέψις.

Υφίσταται πρὸ αἰῶνων. Ὑπάρ-
χουν εἰς τὰς Τραπεζὰς τῶν Ἀθη-
νῶν κεφάλαια, ὧν οἱ τόκοι ἀπὸ
ἐτῶν σωρεύονται δυνάμει ρήτραις
διαθηκῶν ὁμοίας πάντοτε: «Τὸ
χρῆμα τοῦτο ἐν περιπτώσει πολέ-
μου ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας νὰ διατε-
θῇ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἡ-
πείρου».

Τίνας ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀνάγ-
κης ἐνὸς Ἠπειροαλβανικοῦ κροκ
καλοπαγοῦς δύνανται νὰ προσα-
γάγωσιν ἔναντι τόσων αὐτοφόρων
ἐκδηλώσεων ἐνὸς ἐθνικοῦ αἰσθή-
ματος μὴ δυναμένου νὰ ἐκριζωθῇ;
Μήπως τὸ διότι ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς
ἐξωλώθρευσεν πολυαρίθμους ὀρθο-
δόξους. Δὲν κατάρθωσε νὰ ἐξαφα-
νίσῃ τὴν ἰδέαν. Ὑπάρχουν μου-
σουλμανικαὶ οἰκογένειαι τῶν πε-
ριφερειῶν τούτων, ἐν αἷς ἡ ζωσα
μάμμη εἶναι χριστιανή. Τὰ χωρία
ἔχουν ἀκόμη τὰς Ἑλληνικὰς ὀνο-
μασίας τῶν, ὡς Προγονάτες καὶ
Δοξάτες, ὀνόματα ἀναμιμνήσκον-
τα τοὺς προγόνους καὶ τὴν δόξαν
τοῦ παρελθόντος. Ὑπάρχουν ἐν
Ἀργυροκάστρῳ νεάνιδες οἰκογε-
νείων μουσουλμάνων συχνάζουσαι
τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν καὶ ὑπάρ-

ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΟΥΣΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΜΙΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ συνέντευξις ἡμῶν διήρκει ἤδη ἀπὸ
τριῶν ὥρων, καὶ βλέπων ὅτι ὁ Ἀβδούλ-
βη ἐφαίνετο ἀμετάτρεπτος ἐπὶ τοῦ ὅρου
τούτου ἤρχισα νὰ τὸν βολιδόσκοπῶ περὶ
τοῦ μέλλοντος ἡγεμόνος, θεὸς τὴν ἐρώ-
τησιν εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνωνται ἐπι-
φανεῖς οἱ κίνδυνοι τῶν ἐγχωρίων φιλοδο-
ξιῶν καὶ ἀντιζηλιῶν. Μοὶ ἀπήντησεν ὅτι
καὶ περὶ τούτου προέβλεψαν καὶ ἀπεφά-
σισαν, μηδεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ γενῇ ἡγεμὼν,
νὰ ζητήσωσι δὲ ἡγεμόνα ξένον, Γερμα-
νὸν ἢ Ἀγγλον.

«Δὲν ἐννοῶ, τῷ εἶπον, διατὶ ἐν τοιαύ-
τῃ τινι περιπτώσει νὰ μὴ ζητήσητε ὡς ἡ-
γεμόνα τὸν βασιλόπαιδα ἡμῶν Γεώργιον,
τούτο τοῦλάχιστον ἠθέλεν εἶσθαι καὶ τις
ἱκανοποίησις διὰ τοὺς ἐν τῇ Ἡγεμονίᾳ
Χριστιανούς». «Εγώ, εἶπε, δὲν ἔχω τὴν
ἐλάχιστην εἰς τοῦτο ἐνστάσιν, ἀπ' ἐναν-
τίας φρονῶ τούτο τὸ συμφερότερον, δὲν
ἐγένετο ὅμως λόγος μετὰ τῶν συναδέλ-
φων μου καὶ, πρὶν ἢ ἀναλάβωμεν τοιαύ-
την ὑποχρέωσιν, ἀνάγκη εἶναι νὰ συνδια-
σκεφθῶμεν καὶ συμφωνήσωμεν. Αὐριον,
εἶπε, θέλω ἀνακοινῶσαι πάντα ταῦτα εἰς
αὐτούς, τὴν δὲ Τετάρτην πρέπει νὰ συ-
ναντηθῶμεν ἐκ νέου, ὅπως δώσωμεν εἰς
πάντα ὁριστικὸν τέλος καὶ προβῶμεν ἀ-
μέσως εἰς ἔργα».

Ταῦτα εἰσὶ τὰ οὐσιωδέστερα τῶν λε-
χθέντων κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην συνέν-
τευξιν. Αἱ ἐντυπώσεις ἄς ἀπεκόμισα ἐξ

χουν Ἀλβανοὶ μουσουλμάνοι, οἵτι-
νες ὠθούμενοι ὑπὸ κατισχύοντος
ἄτταβισμού ποιοῦσι τὸ σημεῖον
τοῦ σταυροῦ, διερχόμενοι πρὸ τῆς
Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν εἶνε
ἐδῶ ἡνωμένα πρὸς ὑπεράσπισιν
ἀγῶνος ἔχοντος ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν
ἀγαθὴν κρίσιν καὶ μὴ ἔχοντος ἐ-
ναντίον τούτου εἰμὴ πράξεις φύσεως
τεινούσης εἰς διατίραξιν τῆς Εὐ-
ρωπαϊκῆς εἰρήνης.

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

αὐτῆς εἶναι ἰον) ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
ὁ λίαν νοήμων καὶ ἐπιτήδειος, φαίνεται
μοι κατὰ τὰ πλεῖστα εἰλικρινὴς καὶ ζων)
ὅτι ἐννοεῖ τὸ κατεπεῖγον τῶν καιρῶν καὶ
ὄργα πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν πατριω-
τικῶν αὐτοῦ πόθων. Ἡ ἀξίωσις τῶν Ἀλ-
βανῶν νὰ προσλάβωσι τὴν Ἠπειρον εἰς
τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν, καίτοι συνταγμα-
τικὴν, ἔχει τι τὸ δυσφώρητον ἐκ πρώτης
ὄψεως, ὅταν ὅμως ἀναλογισθῇ τις ἀπα-
θῶς τὴν παρούσαν τῆς Ἑλλάδος θέσιν,
τὰς ἀτελεῖς αὐτῆς παρασκευάς, τὴν ἑλ-
λειψιν τῶν μέσων πρὸς ὑποστήριξιν μα-
κροῦ ἀγῶνος καὶ καταστρεπτικοῦ, ἐάν τὸ
ἀλβανικὸν στοιχεῖον κηρυχθῇ κατ' αὐτῆς,
τὸν κίνδυνον μιᾶς αἰφνιδίου εἰρήνης καὶ
τὰς ἐκ ταύτης συνεπείας, ἐάν αἱ μὲν
Σλαυκαὶ ἐπαρχίαι κερδίσωσι τὴν αὐτο-
νομίαν τῶν, οἱ δὲ Τοῦρκοι φεύγοντας ἐ-
κεῖνας, διασπαρῶσιν εἰς τὰς Ἑλληνικάς.
ὅταν ἀναλογισθῇ πόσον ὠφέλιμος παρου-
σιάζεται ἡ σύμπραξις τῶν Ἀλβανῶν καὶ
μόλις αὐτῶν ἀρχομένων πρώτων τοῦ
ἀγῶνος ὡς ἐκεῖνοι προτείνουν καὶ ὅτι
κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐάν μὴ τι ἄλλο
τοῦλάχιστον τὴν Θεσσαλίαν ἀνακτῶμεν
ἀμέσως, ὅταν σκεφθῇ ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἄ-
νευ γλώσσης, ἀνευ παιδείας, ἀνευ προο-
τευτικῆς θρησκείας, δὲν θέλουν δυνηθῇ
νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ μακρὸν τὴν διακε-
κριμένην αὐτῶν ἐθνικότητα, ἀλλὰ θὰ ἀ-
πορροφηθῶσι βαθμηδὸν καὶ ἀφομοιωθῶ-
σιν ὑπὸ τῶν βαθυφρόνων Ἠπειρωτῶν, ὅ-
ταν λέγω, σταθμίσῃ ὅλα ταῦτα, δὲν πρέ-
πει, φρονῶ νὰ ἀποκρούσῃ τὰς ἀξιώσεις
τῶν Ἀλβανῶν ὅσον ὑπερβολικαὶ ἂν φαί-
νονται καὶ διαμάρτη τὴν παρούσαν μονα-
δικὴν εὐκαιρίαν. Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων
ὀρμώμενος σκοπὸν ἔχω, κατὰ τὴν συ-
νέντευξιν τῆς αὐριον, ἐάν μὴ καταρθῶσιν
νὰ ἐξαίρεθῇ ἡ Ἠπειρος τῆς Ἡγεμονίας,
καὶ ἐάν μὴ πρόκηται νὰ συμφωνηθῶσι
πάντα ταῦτα ἐγγράφως, νὰ τ' ἀποδεχθῶ
ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ ἀπέλθωσιν ἀμέσως οἱ φί-
λοι ἡμῶν Ἀλβανοὶ εἰς τὴν πατρίδα τῶν,
καὶ ἀρχίσωσι τὴν ἐνέργειαν τῶν συμφω-
νηθέντων. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ὁμιλιῶν
δὲν ἔχω διδόμενα νὰ φρονῶ ὅτι θὰ ζητή-
σωσι νὰ γίνωσιν αἱ συμφωνίαι ἡμῶν ἐγ-
γραφοὶ, καὶ ἂν τὸ ζητήσωσι, θέλω προ-
σπαθῆσαι παντὶ σθένει νὰ τὸ ἀποφύγω.

Ἐάν ὅμως ἐπιμείνωσι, παρακαλῶ ὑ-

μας, Κύριε Ὑπουργέ, νὰ μοι διαβιβάσῃτε τὰς ὁδηγίας ὑμῶν τηλεγραφικῶς τὴν Παρασκευὴν ἐπὶ τῇ λήψει τῆς παρούσης ἐκθέσεως.

Διατελῶ, Κύριε Ὑπουργέ,
εὐπειθὲς θεράπων
ΣΤ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 9)21 Δεκεμβρίου 1877

Κύριε Ὑπουργέ,

Διὰ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 7)19 ἀρχομένου ἐκθέσεώς μου, ἐπισταλείσης διὰ τῆς Βασιλικῆς Πρεσβείας, ἀνέφερα ὕμν τὰ κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τοῦ Ἀβδούλ-βεη συνέντευξίν μου.

Καθ' ἃ ἐν ἐκείνῃ ἐμείναμεν σύμφωνοι, ἀνέμενον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, τὴν Τετάρτην, καὶ τῆς ἑσπέρας ὅπως μὲ προσκαλέσῃ εἰς νέαν συνάντησιν. Ἐπειδὴ ὁμως οὐδεμίαν μοι ἐπεμψεν εἴδησιν, ἔκρινα καλὸν χθὲς τὸ ἑσπέρως νὰ τῷ μηνύσω, ὅτι ἐπιθυμῶ ἀφ'αὐτῶς νὰ τὸν ἴδω σήμερον. Μοι ὥρισε λοιπὸν τόπον καὶ χρόνον συναντήσεως, καὶ σήμερον τὴν ἐννάτην πρωϊνὴν ὥραν μετέβην εἰς τὸ δωμάτιόν του. Μοι εἶπεν ὅτι δὲν μὲ ἐζήτησε πρῶτον διότι κατὰ τὴν συνδιάσκεψιν ἦν εἶχε μετὰ τῶν συναδέλφων του τὴν Τρίτην, ἐν ἣ παρευρέθησαν καὶ δύο Γέγαι, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀνω Ἀλβανίας, δὲν εἶχον φθάσει εἰς ὁριστικὰ ἀποτελέσματα, πρόκειται ὁμως σήμερον νὰ ἔχωσιν ἐτέραν συνδιάσκεψιν, καθ' ἣν πέποιθεν ὅτι θέλουσι μείνει ὁριστικῶς σύμφωνοι περὶ πάσης λεπτομερείας. Μοι εἶπεν ὅτι εἰς τὴν λαβοῦσαν ἤδη χώραν συνδιάσκεψιν ἀποδίδει πολλὰν σημασίαν, διότι πρῶτην φορὰν ἦλθον εἰς σπουδαίας συζητήσεις μετὰ τῶν εἰρηνόφρων Γέγων καὶ τοῖς ἐκκοινοποίησαν τὴν ἰδέαν τῶν Κάτω Ἀλβανῶν περὶ τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνώσεως, οἷαν ἐξέθηκα αὐτὴν εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα. Ὅτι τὴν ἰδέαν ταύτην οἱ Γέγαι, τὸ μὲν πρῶτον ἐπολέμησαν σφοδρῶς καὶ μετὰ πολλοῦ πάθους, δηλώσαντες ὅτι, ἐὰν ἐπέμψω νὰ ἐνωθῇ ἡ Ἀλβανικὴ φυλὴ μετὰ τινος χριστιανικοῦ κράτους, οὗτοι ἐπρωτίμων τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας ἐνώσιν. Ὅτι ὁ Ἀβδούλβης καὶ ὁ Μεχμεταλὴ βέως ἀντέκρουσαν τοῦτο καταδείξαντες τὸν κίνδυνον τῆς βεβαίας ἀπωλείας καὶ τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐθνικότητός των, ἐν περὶ πτώσει ἐνώσεως ἢ οἰουδὴποτε πολιτικοῦ δεσμοῦ μετὰ τῆς Ἰταλίας καὶ ὅτι κατὰρῶσαν νὰ τοὺς πείσωσι περὶ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνώσεως ἦν καὶ παραδέχθησαν κατ' ἀρχὴν ὁριστικῶς. Ὅτι ἀκολούθως ἐποίησαν λόγον περὶ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ οἱ ἡμέτεροι

φίλοι τοὺς ὑπέδειξαν ὅτι, ἐὰν θέλουν νὰ συμπεριληφθῇ καὶ ἡ Ἡπειρος ἐν τῇ Ἀλβανικῇ Ἡγεμονίᾳ, δεόν νὰ ἐκλέξωσιν ὡς ἡγεμόνα τὸν βασιλόπαῖδα Γεώργιον. Εἰς τοῦτο οἱ Γέγαι ἀντέστησαν ὁριστικῶς, δηλώσαντες ὅτι εἰναι ἀδύνατον, καὶ ἂν αὐτοὶ τὸ παραδέχοντο, νὰ πείσωσι ποτὲ τοὺς συμπατριώτας των, καθόσον, εἶπον, θέλουσιν ἔχει ἅπαντες οἱ Ἀλβανοὶ τὸν φόβον μήτοι ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἀνακαλέσῃ ποτὲ τὸν υἱὸν του, καὶ τότε ἐν τῇ ἀμνηνίᾳ εἰς ἣν θέλει περιέλθῃ ἡ Ἡγεμονία, ἡ Ἑλλάς ἐπωφεληθῇ τῆς περιστάσεως ὅπως κατακτήσῃ αὐτήν. Βλέπετε, μοι προσέθηκεν ὁ Ἀβδούλβης μὲ ὁποίας στενάς καὶ ἀπαιδεύτους κεφαλὰς ἔχομεν νὰ κάμωμεν.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθε καὶ ὁ Μεχμεταλὴ βέης, ὅστις ἐννοεῖ ἀρκούντως τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ μετὰ μεγάλης δυσκολίας δύναται νὰ συναρτήσῃ φράσιν ἑλληνιστί. Οὗτος, ἐν μέρει τουρκιστὶ καὶ ἐν μέρει ἑλληνιστὶ, μοι ἐπανέλαβεν ὅσα σχεδὸν καὶ ὁ Ἀβδούλβης περὶ τῆς μετὰ τῶν Γέγων συνδιασκέψεως των μοι εἶχεν ἤδη εἶπῃ.

Ἐθεώρησα τότε καλὸν νὰ πειραθῶ τινα πείσιν ἐπ' αὐτῶν, ὅπως μὴ ἀπόλλυται εἰς μάτην ὁ πολυτίμος ἡμῶν χρόνος. Ἐπωφεληθεὶς ὅθεν ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἐν τοῖς «Καιροῖς» τοῦ Λονδίνου (τῆς 7 Δεκεμβρίου) ἐκ Βιέννης τηλεγραφήματός, ἀναφέροντος, ὅτι ἡ Ἰταλία ἐβόλιδο σκόπησε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν περὶ τοῦ μέχρι τίνος σημείου ἐν Ἀλβανίᾳ ἦθελεν αὐτὴ θεώρησι ἐκτεινόμενα τὰ πιθανὰ μέλλοντα ὅρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου τοῖς εἶπον ὅτι ἔχω διδόμενα νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ Ἰταλία, βιάζει τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ συνεννοηθῶσιν ὡς τάχιστα περὶ διανομῆς τῆς Ἀλβανίας, ὅτι ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν βεβαίως νὰ ἐνωθῶσιν, οἱ Ἀλβανοὶ οἰκιοθελῶς μεθ' ἡμῶν καὶ οὐχὶ νὰ τοὺς κατακτήσωμεν, ἀλλ' ὅτι ἐν ὥπιον τῆς σοβαρότητος καὶ τοῦ κατεπεύγοντος τῶν καιρῶν, ἐνώπιον τοῦ κινδύνου αἰφνιδίου συνομολογήσεως τῆς εἰρήνης, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ τηρήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας τῆς, ἐπομένως τοὺς παρακαλῶ νὰ μοι δώσωσιν ὁριστικὴν ἀπάντησιν ἂνευ ἀναβολῆς, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν τραπῇ τὴν συμφωρτέραν αὐτῇ ὁδόν, ἀφοῦ ἐξήντησεν ἡδη πάντα τὰ δειγνύματα τῆς πρὸς τοὺς Ἀλβανούς φιλικῆς αὐτῆς μερίμνης καὶ συμπαθείας. Ὡς ἀπόδειξιν ἐπιβοηθητικὴν τῶν κατακτητικῶν προθέσεων τῆς Ἰταλίας ἀνέφερα καὶ τὴν πρόσφατον ὁμιλίαν τοῦ Κόμητος Ἀνδράση ἐν τῇ Οὐγγρικῇ Βουλῇ, καθ' ἣν ἀποκαλύπτονται σαφῶς τῆς Αὐστρίας αἱ προθέσεις ἐπὶ τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης.

(Ἡ συνέχεια στὸ προσεχές)

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ

Τοῦ κ. Γ. Κ. ΚΑΛΥΒΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄς ἀφήσωμε τὰ σχόλια καὶ ἄς ἀκούσωμε τὸν Ἅγιον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυσε νὰ ὁραματίζεται καὶ νὰ προφητεύῃ.

«Σπίτια μεγάλα μὴ κάμνετε. Λιάσες νὰ κάμνετε γιὰ νὰ μὴ σὰς ἔρχονται μέσα».

Λιάσες λέγοντας ἐννοοῦσε ὁ Ἅγιος τὶς ἐξώπορτες τῆς αὐλῆς. Κανένα σχόλιον δὲν ἐγένετο ἀπὸ κανένα. Καθὼς ὁμως ἐφαίνετο ἄλλοι ἄλλως ἐξηγοῦσαν τὸ πρᾶγμα. Μερικοὶ ἐνόμιζον ὅτι τὰ μεγάλα σπίτια θὰ ἦσαν περιττά, διότι θὰ κατεστρέφοντο στὸν πόλεμον. Ἄλλοι πάλιν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν προηγουμένην προφητείαν ἐνόμιζαν ὅτι θὰ ἦσαν ἀχρηστά, ἀφοῦ θὰ ἐγίνετο κάποτε μετοικεσία. Καὶ τελευταῖοι τινὲς ἔλεγον ὅτι τὰ μεγάλα σπίτια θὰ ἐκίνουν τὴν προσοχὴν καὶ τὸν φθόνον τῶν κακοποιῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τούτου θὰ ἐξήτουν καὶ πολλὰ λύτρα. Αὐτὴ ἡ τελευταία γνώμη ἐφαίνετο ὡς πιθανότερα, ἐπειδὴ συνεβιβάζετο μὲ τὸ περιτοίχισμα τῆς αὐλῆς καὶ τὴν κατασκευὴν λιάσας, ἥτοι ἐξώπορτας.

«Ἐνα ψωμί θὰ χαθῇ ὁλόκληρον κι' ἀπ' ἓνα τὸ μισό, γιὰ τὸ θὰ φάνε τὰ ζῶα» ἐξηκολούθησεν ὁ Ἅγιος.

Πάντες ἐνόησαν ὅτι ψωμί ὁ Ἅγιος ἀπεκάλει τὰ σπαρτά τῶν ἀγρῶν. Οἱ πτωχοὶ ἄνθρωποι τὰ ἔχασαν κυριολεκτικῶς ὅταν ἤκουσαν αὐτὰ τὰ λόγια. Θὰ μεσολάγουν, ἔλεγον — καθ' ἑαυτοὺς, τοιαῦτα γεγονότα ὥστε νὰ ἐμποδισθῇ ὁλόκληρη σπορά. Καὶ ἂν ἀργότερα μὴ πορῇ καὶ γινησπορά τότε θὰ ἐπακολουθήσουν ἄλλα γεγονότα, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι τόσον τρομερά ὥστε οἱ γεωργοὶ δὲν θὰ δύνανται νὰ προστατεύσουν τοὺς ἀγρούς ἀπὸ τὰ ζῶα τὰ ὁποῖα θὰ κάμουν μεγάλας ζημίας.

Τὶ πείνα! τὶ πείνα θὰ ἔλθῃ! ἔλεγον. **Εἰς τὸ Μπεκηρμέ θὰ δεθοῦν 40 ἄλογα ἀπὸ ἓνα παλούκι.**

Οἱ ἄνθρωποι χαμογέλασαν. Σαράντα ἄλογα, γύρω γύρω δεμένα ἀπὸ ἓνα παλούκι, ἦτο πρᾶγμα πολὺ δύσκολον, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ χωρέσουν.

Τὸ Μπεκηρμέ ἦταν ἓνα χάνι στὴ μέση τοῦ κάμπου τῶν Γεωργουτσινῶν, στὸ δημόσιον δρόμο, ποῦ ἔβαινε τότε τὸν τόπο μὲ τὰ Ἰωάννινα. Τώρα ὁ δρόμος αὐτὸς ἔχει καταργηθῇ, τὸ δὲ χάνι δὲν σώ-

ζεται. Ἐμείνει μόνον ἡ ὀνομασία τοῦ τόπου «Μπεκηρμέ».

Λέγουν ὅτι ἡ προφητεία αὕτη ἐξεπληρώθη ὅταν κατὰ τὰ ἔτη 1913 καὶ 1914 ἐγινε καταύλισμός τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐκεῖ κοντὰ στὸ χάνι τοῦ Μπεκηρμέ. Τότε σ' ἓνα παλούκι ἔδεσαν μιὰ τριχιά κι' ἀπ' αὐτὴν τὴν τριχιά δεξιά καὶ ἀριστερά ἔδεσαν τὰ ζῶα τοῦ λόχου, μουλάρια κι' ἄλογα. Τὰ ἔδεσαν μὲ τὴν τριχιά γιὰ νὰ μὴ σκορπιστοῦν στὸν κάμπο. Οὐδόλως ἀπίθανον νὰ ἔχωμεν εἰς τὸ μέλλον καὶ ἄλλους καταυλισμούς στρατευμάτων, ἀφοῦ ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι κοντὰ στὰ σύνορα.

Ἐδῶ ὁ Ἅγιος εἶπε καὶ κάτι περὶ Αὐλῶνος, ἀλλὰ τὰ λόγια ποῦ εἶπε δὲν ἐφθασαν ὡς στὴν σημερινὴ ἐποχὴ καθωρισμένα.

Ἄλλοι ἀναφέρουν ὅτι εἶπε: «ὁ Αὐλῶνας θὰ χαλάσῃ, ἄλλοι ὅτι: «Θὰ βγοῦν στὴν Αὐλῶνα πολλὰ στρατεύματα καὶ στόλος πολλὸς θὰ ἀράξῃ στὸ λιμάνι τῆς» καὶ ἄλλοι ὅτι ὁ ἅγιος δὲν εἶπε οὔτε τὸ ἓνα οὔτε τὸ ἄλλο. Τὰ περὶ Αὐλῶνος λοιπὸν ἐπαφίενται εἰς τὴν ὑπομονὴν τῶν ἀναγνώστων καὶ τῶν γενεῶν, οἱ ὁποῖοι βέβαια θὰ περιμένουν τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων.

«Θὰ βλέπετε νὰ περνοῦν ἄλλοι ἐπάνω καὶ ἄλλοι κάτω» ἐξηκολούθησεν ὁ Ἅγιος. Ὁ Ἅγιος προέβλεπε μετακινήσεις στρατευμάτων. Τοιαῦτα μετακινήσεις μέχρι τοῦδε ἔγιναν πολλαὶ καὶ κυρίως τὸ 1912 καὶ 1913. Ἰσως νὰ ἐπιφυλάσσονται καὶ ἄλλαι μετακινήσεις στρατευμάτων μεγαλύτεραι.

«Θὰ σὰς ἐπιβάλουν μέγαν καὶ δυσβάστακτον φόρον, ἀλλὰ δὲν θὰ προφθᾶσουν».

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἁγίου ἓνας ἀπὸ τοὺς καλογήρους ὠμίλησε. Ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ πλῆθος καὶ μὲ σιγανὴν φωνὴν εἶπε:

—Μεγαλύτερος φόρος εἶναι τὸ ψωμί καὶ τὰ τρόφιμα. Αὐτὸ θὰ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς οἰκογένειες. Καὶ τότε ὅλοι θὰ γογγύζουν καὶ θὰ εἶναι ἀπελπισμένοι, διότι ἂν θὰ δώσουν ἐκεῖνα ποῦ ἔχουν, θὰ πεθάνουν αὐτοὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

Οἱ περισσότεροὶ δὲν ἔμειναν ἱκανοποιημένοι μὲ τὴν ἐξηγησιν αὐτὴν τοῦ καλογήρου, ἀλλὰ δὲν διέτώσαν καὶ ἄλλην τινα ἐξηγησιν.

Λέγουν ότι ο Άγιος Κοσμάς ωμίλησε περί φόρων. Τοῦτο δὲν εἶναι βέβαιον ἐν ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ κρῖνω καλὸν καὶ σκόπιμον νὰ σημειώσω ἐδῶ ὅτι περί φόρων ἀναφέρονται περί φόρων καὶ εἶναι αὐτὲς :

—Θὰ βάλουν φόρο στίς κότες».

—Θὰ βάλουν φόρο στὰ παράθυρα».

Ἴσως ἐν περιπτώσει λεηλασίας καὶ ἀναρχίας βλέποντες οἱ ἄρπαγες μεγάλα καὶ πολλὰ παράθυρα θὰ νομίζουν πῶς ἐκεῖ θὰ ὑπάρχη καὶ πλοῦτος πολὺς. Γι' αὐτὸ θὰ ζητοῦν καὶ πολλὰ χρήματα.

«Θὰ ζητήσουν νὰ σὰς πάρουν καὶ στρατιώτας. Δὲν θὰ προφθάσουν, ἐξήκολούθησεν ὁ Ἅγιος.

Κατὰ τὸ 1612 ἡ Τουρκία ἐστρατολόγησε χριστιανούς, ἀλλὰ στήν Ἠπειρο δὲν ἐπρόφθασε. Αὐτὸ ἄρα γε ἐξυπονοεῖ ἡ προφητεία :

«Ἄν τὸ λύσουν τὸ ζήτημα μὲ τὴν πέννα δὲν θὰ πάθετε τίποτε».

Ὁ Ἅγιος ὁμιλῶντας περί πέννας θὰ ἐννοοῦσε ἴσως τὰς διασκέψεις τῶν Μ. Δυνάμεων καὶ τῆς Κ. Τ. Ε.

Ἄν ἐλευθερωθῇ ὁ τόπος κατόπιν κοινῆς συμφωνίας τῶν Μ. Δυνάμεων, εἶπεν ἕνας προεστώς, μεγάλη τύχη θὰ εἶναι στὸν τόπο.

Ὁ Ἅγιος ὅμως δὲν ἔδιδε προσοχὴ σὲ κανενὸς τὰ λόγια. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἤτο ἀπασχολημένον καὶ ἐξηκολούθει νὰ λέγῃ.

«Μὲ ἄλλους θὰ κοιμηθῆτε καὶ μὲ ἄλλους θὰ ξημερώσετε».

Κατὰ τὴν κατοχὴν τῆς 2ας Μαρτίου τὸ 1913 τὸ βράδυ κοιμηθήκαμε περιτριγυρισμένοι ἀπὸ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα καὶ τὸ πρωῒ πού ἐξημέρωσε βρεθήκαμε τριγυρισμένοι ἀπὸ Ἑλληνικὰ στρατεύματα.

Κατὰ τὸ 1916, 16 Σεπτεμβρίου, ἦλθαν οἱ Ἰταλοὶ τὴν νύκτα ἀπὸ τὰ βορεινὰ μέρη καὶ τὸ πρωῒ πού ξημέρωσε βρεθήκαμε περιτριγυρισμένοι σὲ Ἰταλικά στρατεύματα.

«Θὰ ἔρθῃ καιρὸς πού δὲν θὰ ἀκοῦτε (=μαθαίνετε) τίποτε».

Βέβαια ὅταν ὑπάρχουν ἀποκλεισμοὶ καὶ ἐμπόλεμος κατάστασις καὶ στρατιωτικὸς νόμος δὲν ἐπιτρέπουν τὴν κυκλοφορίαν πληροφοριῶν καὶ τότε τίποτε δὲν θὰ μπορῇ νὰ μάθῃ κανεὶς.

«Οἱ Τούρκοι θὰ μάθουν τὸ μυστικὸν τρεῖς μέρες γρηγορώτερα ἀπὸ τοὺς χριστιανούς».

Ἡ προφητεία αὕτη ἀνεστάτωσε πάλιν κληρικούς καὶ λαϊκούς. Οἱ Τούρκοι θὰ εὐρίσκονται εἰς ἐξαιρετικά εὐνοϊκὴν θέσιν

καὶ τὰ μυστικά τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας ἢ ἐπιτυχίας στρατιωτικῆς ἔξω τῶν συνόρων θὰ μαθαίνουν εὐκολώτερα καὶ γρηγορώτερα ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Αἱ πληροφορίες θὰ εἶναι ἄρα γε δυσμενεῖς διὰ τοὺς Τούρκους ; Καὶ τότε ποῖα θὰ εἶναι ἡ θέσις τῶν χριστιανῶν ; Αὐτὸ ἔφερε εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τὴν θλίψιν.

«Θὰ ζητήσουν τὰ ὄπλα. Νὰ ἔχετε διπλὰ. Νὰ δώσετε τὸ ἓνα καὶ νὰ κρατήσετε τὸ ἄλλο. Ἐνα ὄπλο ἑκατὸ ψυχὰς θὰ γλυτώνη. Θὰ ἔρθῃ καιρὸς πού μιὰ γυναῖκα θὰ κυνηγᾷ δέκα τούρκους μὲ μιὰ ρόκα».

Τὸ ἀνθρωπομάζωμα, ὅλοι δηλαδὴ οἱ παρόντες μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐγέλασαν, ὅταν ἀκούσαν πῶς μὲ μιὰ ρόκα θὰ κυνηγᾷ δέκα Τούρκους ἢ γυναῖκα. Ὅσοι βέβαια ἐξηγοῦσαν τὴν προφητείαν τοῦ ἁγίου κατὰ γράμμα ἐφάνταζοντο τὴν γυναῖκα νὰ καταδιώκουν τοὺς Τούρκους μὲ τὴν ρόκα. Οἱ πλείστοι ὅμως ἔλεγαν ὅτι τοῦτο εἶναι τρόπος τοῦ ὁμιλεῖν καὶ διατυπῶναι τὴν κακὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦθελον ποτὲ περιπέσει οἱ Τούρκοι.

«Ἄν τὸ ζήτημά σας λυθῇ μὲ πόλεμον θὰ πάθετε πολλὰς καταστροφές. Σὲ τρεῖς χώρες μιὰ θὰ μείνῃ».

Οἱ καύμενοι ἐκείνοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἀπλοῖκοι ἐκείνοι καὶ ἡμεροὶ χριστιανοὶ ἔπεφταν ἀπὸ χαρὰ σὲ λύπη, ἀπὸ ἐλπίδα σὲ ἀπελπισία. Ἰδοὺ καὶ τώρα πάλιν αἰσθάνθησαν ὅτι τὰς ψυχὰς τῶν τὰς εἶχε κυριεύσει φόβος.

«Ὅτι σὰς ζητοῦν νὰ δίδετε. Ψυχὰς μόνον νὰ γλυτώνετε».

Τὶ φρονεῖτε, αἰδεσιμώτατε ; εἶπε κάποιος κληρικὸς πρὸς ἓνα ἄλλον κληρικόν. Καὶ ἐκεῖνος ἀπάντησε :

Τὰ τρία κύρια δίκαια καὶ ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία θὰ λείπουν. Ἀφοῦ θὰ κινδυνεύει ἡ ὑπαρξίς, κάθε προσπάθεια πρὸς διάσωσιν τῆς περιουσίας θὰ ἀποβαλῇ ματαία καὶ θὰ ἐπιταχύνει τὸν θάνατον.

«Ὁ χαλασμός τοῦ τόπου θὰ γίνῃ ἀπὸ ἕνα κασιδιάρη» ἐξηκολούθησεν ὁ ἅγιος.

Ἀδυνατῶ νὰ χαρακτηρίσω τὰ αἰσθήματα πού ἐπλημύρισαν τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων τὴν ὥραν ἐκείνην. Λύπη καὶ στενοχώρια ; Φόβος καὶ ἀπελπισία ; Ὁχι. Μᾶλλον ἀηδία !

Ἐνας κασιδιάρης, ἕνας τιποτένιος ἄνθρωπος, ἕνας ἀγενὴς καὶ πολὺ μικρὰς σημασίας, ἕνας ἄνθρωπος εὐτελοῦς καταγωγῆς νὰ γίνῃ αἰτία καταστροφῆς ἐνὸς ὁλοκλήρου τόπου ;

«Ὅταν ἀκούσετε πῶς ὁ πόλεμος πιάστηκε ἀπὸ κάτω τότε κοντὰ θὰ εἶναι» ἐξηκολούθει προφητεύων ὁ Ἅγιος.

Κάτω, ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν, ἐννο-

οῦσεν ὁ Ἅγιος τὸ βόρειο μέρος, τὸ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ τῆς Κορυτσᾶς.

«Ἄν ὁ πόλεμος πιασθῇ ἀπὸ κάτω ὀλίγα θὰ πάθετε. Ἄν θὰ πιασθῇ ἀπ' ἐπάνω θὰ καταστραφῆτε».

Ὁ καλόγηρος Σαμουὴλ καὶ πάλιν ἦτο εἰς κίνησιν καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔκαμνεν ὑπολογισμούς στρατιωτικούς. Τὸ μόνον συμπέρασμα, εἰς τὸ ὁποῖον μπόρεσε νὰ φθάσῃ, ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν παπα-Δημήτριον καὶ ἔτσι ἀκούσαν καὶ οἱ τριγυρινοὶ καὶ τὰ λόγια τοῦ ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν. Ἐλεγε δηλαδὴ ὁ Σαμουὴλ ὅτι «διὰ νὰ γίνουν καταστροφὰ ἐν περιπτώσει πολέμου ἀπὸ τὸ νότιο μέρος, ὁ πόλεμος πρέπει νὰ εἶναι πολὺ κοντὰ εἰς τὴν Δρόπολιν. Ποῖσι ἄρα γε, ἔλεγε, μεταξύ τῶν ἑλληνικῶν συμπαγῶν πληθυσμῶν θὰ πολεμοῦν ; Καὶ πρὸς πού θὰ διευθύνωνται ;

Κανεὶς δὲν ἠδύνατο τότε νὰ φαντασθῇ ὅτι ἡ Δρόπολις θὰ εἶναι παρὰ τὰ σύνορα.

«Τὰ χωριά τῆς ἄνω Δροπόλεως ἄδικα θὰ φοβηθοῦν».

Ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ἁγίου τότε ἀπετέλουν αἰνίγμα ἅλутον, ἀλλὰ σήμερον εὐκολώτατα ἐξηγεῖται ὅτι ὁ Ἅγιος ἐπροφῆτευσεν γεγονὸς τι τὸ ὁποῖον ἐξάπαντος θὰ συμβῇ ἐν περιπτώσει πολέμου, ἐπειδὴ τὰ χωριά τῆς Δροπόλεως εἶναι παρὰ τὰ σύνορα, ἡ δὲ ἄνω Δρόπολις θὰ εἶναι μᾶλλον ἀπομακρυσμένη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

«Ἡ Δρόπολις θὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ στρατεύματα» ἐξηκολούθησεν ὁ Ἅγιος. Ἄλλοι λέγουν ὅτι εἶπε :

«Οἱ βράχοι καὶ οἱ λάκκοι τῆς Δροπόλεως θὰ εἶναι γεμάτοι ἀπὸ φυγάδας».

«Θὰ εἶναι καὶ ξένος στρατός. Χριστὸ θὰ πιστεύῃ. Γλῶσσα δὲ θὰ ξέρῃ».

Ὅσοι ἤξεραν μερικὰ γράμματα καὶ εἶχαν ὀλίγες γεωγραφικὰς καὶ ἱστορικὰς γνώσεις δὲν ἠμποροῦσαν νὰ βροῦν ποῖος χριστιανικὸς στρατός θὰ ἦτο ἐκεῖνος πού θὰ ἤρχετο σύμμαχος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ θὰ συμπολεμοῦσε μὲ αὐτὸν πρὸς ἀπελευθέρωσιν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ! Ὅριστικὸν τίποτε δὲν ἔβρισκαν.

Ὁ Ἅγιος Κοσμάς εἶπε στὸν πρῶτο λόγο του πῶς «ὁ Πάπας εἶναι αἰτία πολλῶν κακῶν καὶ αὐτὸν νὰ καταριέσθε», ἐπομένως ἀποκλείεται ὁ Ἰταλικὸς στρατός στρατὸς ὡς σύμμαχος τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Μήπως ἄρα γε θὰ εἶναι Σερβικός ; Μήπως ἐξεπληρώθησαν ὅλα αὐτὰ μὲ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον τοῦ 1912 ; Τί καὶ ἂν οἱ στρατοὶ αὐτοὶ δὲν ἦλθαν εἰς τὴν Δρόπολιν.

«Νὰ ἔχετε ἓνα σταυρὸ στὴ μπάλα νὰ σὰς γνωρίζουν ὅτι εἰσθε χριστιανοί». Ἄλλοι ἀντὶ στὴ μπάλα λέγουν στὴ σκούφια. Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἐκατάλαβαν πῶς ὁ πόλεμος θὰ εἶναι ἀπελευθερωτικὸς καὶ ὅτι ὁ ξενόφωνος στρατός θὰ εἶναι σύμμαχος τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἐκατάλαβαν ὅμως ἀκόμη ὅτι ὁ πόλεμος αὐτός θὰ ἦτο ἐξοντωτικός, καταστρεπτικός καὶ ἄγριος, ἀφοῦ ἐκινδύνευε νὰ κατασφαγῇ πᾶς ἄνθρωπος ὑπόπτου ἐθνικότητος, πᾶς μὴ χριστιανός. Κατετρόμαξαν.

Οἱ Τούρκοι ἀφ' ἐνὸς θὰ ληστεύουν, θὰ σφάζουν καὶ θὰ καταστρέφουν καὶ ἔπειτα ὁ ξένος στρατός θὰ ἔρχεται ἄγριος καὶ ὀρμητικὸς καὶ χωρὶς αἴσθημα εὐσπλαχνίας καὶ οἶκτον πρὸς τοὺς ἡττημένους. Αὐτὸ συνέβη κατὰ τὸν Βαλκανο-Τουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1912.

«Ἡ κᾶνα δυὸ ὧρες, ἡ κᾶνα δυὸ μέρες θὰ βαστάξῃ».

Ὁ Ἅγιος βέβαια ὁμιλοῦσε περί πολέμου καὶ διασπάσεως τῆς στρατιωτικῆς ζώνης καὶ τῶν συνόρων. Τοιοῦτόν τι ἐγίνε κατὰ τὴν 2αν Μαρτίου τοῦ 1913 ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν Δρόπολιν ὁ Ἑλληνικὸς στρατός. Ξένος στρατός τότε δὲν ὑπῆρχε. Ὑπῆρχεν ὅμως στὴν Μακεδονία. Ἐξεπληρώθησαν ἄρα γε οἱ προφητείες αὐτὲς ἢ ὄχι ;

«Θὰ ἔρθῃ ξαφνικά. Ἡ τὸ βόδι στὸ χωράφι ἢ τὸ ἄλογο στ' ἁλώνιο».

Ὁ Ἅγιος ἐπροφῆτευσεν καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐπιθέσεως καὶ κατοχῆς. Ἡ λέξις ξαφνικά ἐνεποίησεν ὄχι καὶ εὐχάριστον ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἁγίου Κοσμά.

«Εἰς ἓνα αἰφνιδιασμὸν γίνονται αἱ μεγαλύτεραι φθοραὶ καὶ καταστροφὰι, γίνονται ἡ μεγαλύτερα ἀνθρωποθυσία» εἶπεν ὁ Σαμουὴλ, καὶ οἱ νικηταὶ δὲν δύνανται νὰ ἀναχαιτίσουν ἑαυτοὺς καὶ οἱ ἡττημένοι ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐθενὸς φείδονται. Θὰ κάμουν κάθε κακὸν πού θὰ προφθάσουν».

«Θὰ ἔρθῃ ξαφνικά, ἐξηκολούθησεν νὰ λέγῃ ὁ Ἅγιος. Νὰ ἔχετε ἓνα σακκούλι σιτᾶρι κρεμασμένον στὴ θύρα. Αὐτὸ θὰ σὰς ἐμποδίσῃ Φεύγοντας. Μὴν τὸ ἀφήσετε, νὰ τὸ πάρετε μαζί σας, γιὰ νὰ φᾶνε τὰ παιδιὰ σας».

Ἡ ἀνησυχία τῶν ἀνθρώπων ἐμεγάλωσε τώρα, διότι κατὰ τὴν ἐπίθεσιν, ὅπως λέγει ἡ προφητεία, θὰ καταληφθοῦν ὑπὸ πανικοῦ. Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ ἐννοήσουν πῶς ἡ Δρόπολις θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ πανικοῦ ! Κατὰ τὸ χρονικὸν ἐκεῖνο διάστημα τί θὰ ἐγίνετο ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμός ἀπὸ τοῦ Βουλγαριστοῦ μέχρι τῶν Ἰωαννίνων. Λύσις τότε δὲν ἐξευρίσκετο. Σήμερα ὅμως ἐμεῖς ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι αἱ προφητεῖαι αὗται τοῦ ἁγίου Κοσμά

δὲν προέλεγον τὰ γεγονότα μὲ δυσεξηγήτους παραβολάς, διότι ἐκεῖ κοντὰ τῶρα εἶναι τὰ σύνορα. Ὁ αἰφνιδισμὸς ὁμῶς ἐτρόμαξε τοὺς ἀκροατάς, διότι δὲν θὰ τοὺς ἐδίδετο καιρὸς νὰ ὑπερασπίσουν τὸν ἑαυτὸν τῶν.

«Πίσω ἀπὸ θύρα ἂν κρυφτῇ κανεῖς ἢ πίσω ἀπὸ καμμιὰ σουπέλα (βράχο κοτρώνι) γλυτώνει, ἐπειδὴ θὰ εἶναι βιαστικοί».

Ὁ Ἅγιος Κοσμάς περιέγραψε κατὰ γράμμα τὴν ἐπίθεσι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς. Σὲ κάθε ἐπίθεσιν, ὅταν δὲν μποροῦν νὰ ἀντισταθοῦν οἱ ἀμυνόμενοι γίνονται ἀτακτοὶ καὶ πανικόβλητοι ὀπισθοχώρησις. Κατὰ τὴν ὀπισθοχώρησιν σφαγὴ.

Ἐτρόμαξαν οἱ ἡμεροὶ ἐκεῖνοι χριστιανοί, ὅταν ἀκούσαν τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Κοσμά. Ἐνόμιζον ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ ἐγένετο τότε, στὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς τῶν. Τοὺς ἐτρόμαξε περισσότερο καὶ ἡ ζωηρὰ περιγραφή τῶν γεγονότων. Ἀλήθεια! πόσον ζωηρὰ περιέγραψεν ὁ Ἅγιος Κοσμάς τὰ γεγονότα! Καὶ συνεχὺς ζώντας λέγει:

«Ἐσεῖς νὰ φυέγετε πρὸς τὰ βουνὰ πού εἶναι ἀριστερά σας. Δεξιὰ μπορεῖ νὰ εἶναι ἐχθροὶ καὶ σὰς σφάζουν».

Μὲ τί πόνο καὶ μὲ τί συντριβὴ τῆς ψυχῆς τοῦ ἔλεγεν ὁ Ἅγιος τὴς προφητείας του. Ἀλλὰ μὲ τὰ λόγια πού ἔλεγε προσαποῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ σώσῃ τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὰ φοβερά γεγονότα, πού ἴσως ἀκόμη διὰ τὴν Δρόπολιν δὲν ἔγιναν. Πότε ἄρα γε θὰ ἐπαληθεύουν οἱ προφητείες του;

Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὕστερα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ ἀνεσηκώθη καὶ ἔστρεψεν ὀλόκληρο τὸ σῶμα του πρὸς Νότον. Ὑψώσε τὴν κεφαλὴν του καὶ τὰ ἡμερὰ μάτια του ἔβλεπαν μὲ ἀγάπην πρὸς τὰ βουνά. Ἐπειτὰ ἀπλώσε καὶ τὸ δεξιὸ του χεῖρ ὅσον νὰ τὰ ἔδειχνε καὶ εἶπε:

«Εὐλογημένα βουνά! Πολλές ψυχές θὰ γλυτώσετε».

Ἄλλοι λένε ὅτι ὁ Ἅγιος δὲν εἶπε «εὐλογημένα βουνά! ἀλλά:

«Εὐλόγημένα Ἀηδονάτα! Πολλές ψυχές θὰ γλυτώσετε».

Αὐτὸ τὸ λένε οἱ περισσότεροι. Ἀλλὰ ἡ ὀνομασία Ἀηδονάτα δὲν ὑπάρχει στὰ βουνά αὐτά. Κανένα χωριὸ δὲν ὀνομάζει ἐκεῖ τριγύρω τέτοια βουνά.

Μερικοὶ λένε πὼς Ἀηδονάτα λέγονται τὰ βουνά τῆς Παραμυθίας ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Δονάτου, πού ὑπάρχει ἐκεῖ. Ἀλλὰ τότε τὸ Ἀηδονάτα πρέπει νὰ

γραφῇ μὲ δασεῖα καὶ ἰῶτα, δηλαδὴ Ἀιδονάτα.

Ἄλλοι πάλιν λένε πὼς πρέπει νὰ γραφῇ μὲ ψιλὴ καὶ ἦτα, γιατί Ἀηδονάτα ὀνομάζουν τὰ βουνά τῆς Πέπλης, τοῦ Κλεισαρίου καὶ τοῦ Σελλειοῦ, γιατί ἐκεῖ στὰ βουνά αὐτά ὑπάρχουν πολλὰ ἀηδόνια.

Ὅποιαδήποτε κι' ἂν εἶναι τὰ βουνά ἢ τρομερὰ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ αἷμα τοῦ ἀπλοῦ πληθυσμοῦ θὰ χυθῇ πολὺ καὶ αἱ σφαγαὶ θὰ εἶναι πολυπληθεῖς καὶ τρομακτικαί.

«Τρεῖς χώρες μιά...» εἶπεν ὁ Ἅγιος. Ἐλπίδα σωτηρίας δὲν ὑπάρχει. Ἄν ὑπῆρχε θὰ τὴν ἔλεγεν ὁ Ἅγιος. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἅγιος ἐσύστησε τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς.

«Νὰ παρακαλῇτε νὰ εἶνε ἡμέρα καὶ ὄχι νύχτα» εἶπεν ὁ Ἅγιος ἀφοῦ ξανακάθισε στὴν προτέραν του θέσιν.

Πρώτην φοράν ὁ Σαμουὴλ ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν Ἄγιον.

«Τὴν ἡμέραν, ἐρώτησε, θὰ γίνῃ ὁ αἰφνιδισμός; Σὲ μιά μέρα τόσο καταστροφή;»

Καὶ ἤθελε καὶ ἄλλους συλλογισμούς, νὰ ὑποβάλῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε, γιατί τὸν διέκοψεν ὁ Ἅγιος λέγοντας καὶ πάλιν πρὸς τὸν λαὸν ὅσον νὰ ἐξηγοῦσε τὴν προφητείαν, πού εἶπε.

«Δὲν σὰς λέω γιὰ μέρα καὶ νύχτα, ἀλλὰ γιὰ χειμῶνα καὶ καλοκαίρι. Νὰ παρακαλῇτε λοιπὸν νὰ εἶναι καλοκαίρι καὶ ὄχι χειμῶνας, γιατί τὸν χειμῶνα ἔχετε νὰ ἀντιπαλαίψετε καὶ μὲ τὰ στοίχαια τῆς φύσεως καὶ θὰ χαθοῦν περισσότεροι».

Οὕτε ὁ Σαμουὴλ, οὔτε ἄλλος τις ὤμλησε. Ὅλοι ἐσιώπων, γιατί τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὴν φαντασίαν τους. Σχεδὸν ἔκλαιαν.

Καὶ ὁ Ἅγιος εἶχε συγκινηθῇ καὶ ἐπῆρε μιὰ βαθεῖα ἀναπνοή, πού ἀκούστηκε εὐκρινῶς. Πολλοὶ λένε ὅτι ἀναστένανε, ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένο.

Καὶ ἔκλεισεν ὁ Ἅγιος τὴς προφητείας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνισμό καὶ γιὰ τοὺς χριστιανοὺς μὲ τὴν ἐπανάληψιν τῆς προφητείας.

«Θὰ ἐρθῇ καιρὸς, πού οἱ Ῥωμοὶ θὰ τρώγονται ἀναμεταξύ τους. Ἐγὼ συστήνω ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην».

Καὶ ὕστερα ἄρχισε νὰ προφητεύῃ γενικὰ περὶ τῶν διαφορῶν ἔθνων καὶ κρατῶν καὶ κυρίως διὰ τὸν γενικὸν πόλεμον.

(Ἡ συνέχεια στὸ προσεχές)

ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ

Τοῦ κ. ΜΙΛΤ. ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΥ

Τὴν κατωτέρω μελέτην ἀναδημοσιεύομεν ἐκ τοῦ περισπουδαστοῦ «Ἡπειρωτικοῦ Ἡμερολογίου» (τεῦχος 1914), τοῦ κ. Μιλτ. Οἰκονομίδου.

Πλεῖστοι ὑπάρχουσιν ἐκδοχαὶ περὶ τῶν προνομίων τῆς Χειμάρρας καὶ τῆς ἐποχῆς ἀφ' ἧς χρονολογοῦνται. Ἡ βαβαὶα καὶ ἀσφαλεστάτη πασῶν εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀναφερομένη, ἥτις ὀρίζουσα ἐπακριβῶς τὰς σχετικὰς χρονολογίας στηρίζεται κατὰ τὰς λεπτομερεῖας ἐπὶ τῶν λαϊκῶν παραδόσεων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἀγραφὸν ἀλλ' ἀψευδῆ ἱστορίαν τοῦ τόπου.

Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἡγεμόνος Καστριώτου, αἱ σύμμαχοι ἐπαρχίαι ἀνά μία ὑπετάσσοντο τῷ κατακτητῇ, πλην τῆς ὑπερηφάνου ἡγεμονίας τοῦ Γεωργίου Στρεσίου, τῆς Χειμάρρας. Πρὸ τοῦ χειμάρρου ἐκείνου τὰ ἀνυπότακτα αὐτὰ τέκνα τῆς φύσεως, ὅτε μὲν ἀναγνωρίζοντα τὴν κυριαρχίαν τοῦ κατακτητοῦ, ὅτε δ' ἐπιτιθέμενα κατ' αὐτοῦ, κατέστησαν ἀνοικονόμητα καὶ ἐπικίνδυνα ἐπὶ τῶν ἀπροσίτων ὁρέων τῶν.

Ἐκ τῶν περιέργων τούτων κινήματων σπουδαιότερα εἶναι τὸ κίνημα τοῦ 1484, τὸ κίνημα τοῦ 1496 καὶ τὸ κίνημα τοῦ 1510.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Πύλη εὐρεθεῖσα εἰς δυσχερῆ θέσιν, διώρισε δι' οἰκητὴν τὸν ἐκ τοῦ χωρίου Παλάσσης ἀρνησὶθρησκον Ἠλίαν Πασσάν ἢ Ἡλιάζ ἢ Ἀγιάζ Πασσάν.

Οὗτος κατ' ὀλίγον διὰ τε τῆς πειθοῦς καὶ τῆς βίας κατάρθωσε νὰ ὑπαγάγῃ αὐτοὺς ὀριστικῶς εἰς τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν, παραχωρήσας ἱκανὰ προνόμια συμβιβασόμενα μὲ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ὑποταγήν.

Κρίνοντες ἱστορικῶς τὸν Ἡλιάζ καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, καὶ ἀναλογιζόμενοι τὴν ἐξέλιξιν τῆς μετέπειτα Τουρκικῆς ἐπιρροῆς καὶ τὴν ἐξασθένεισιν τῆς ἐπαρχίας, ἐπαίνους μάλ' ὅσον ἢ ἀνάθεμα θέλομεν ὑποδώσθαι. Οὐχ ἦττον ὁμῶς ἡ πράξις αὐτοῦ ἀπὸ ἠθικῆς ἑξεταζομένης ἀπόψεως καταγράφει αὐτὸν εἰς τὴν ἀρμόζουσαν τοῖς προδότοις τήλην καὶ διπλὴν βεβαίως, καθότι ἐπρόδωσε τὴν τε θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα.

Τὰ παραχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἡλιάζ προνόμια ἦσαν, κατὰ τὰς ἀσφαλεστερας παραδόσεις τὰ ἑξῆς:

α) Σύμπασα ἡ ἐπαρχία οὐδένα ἄλλον φόρον ἐπλήρωνε εἰμὴ μόνον τὸν τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Σουλτανικῆς κυριαρχίας.

β) Αἱ ὑποθέσεις τῶν ἐγγχωρίων ἐδικάζοντο ὑπὸ τῶν προσεστώτων τῶν χωρίων, ὧν αἱ ἀποφάσεις στηριζόμεναι ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ καὶ ἀγράφου ἠθικοῦ νόμου, ἐξετελοῦντο ἀμειλίκτως.

γ) Αἱ ἀποφάσεις τῶν προσεστώτων ἐπεκυροῦντο ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῶν ἐπισκόπου προεδρευόντος κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν Βουθρωτῷ, μετέπειτα δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Χειμάρρᾳ.

δ) Ὑποχρεοῦνται οἱ Χειμαρραῖοι νὰ συνεκστρατεύωσι κατὰ παντὸς ἐχθροῦ τῆς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ ἰδίας σημαίας καὶ ἰδίους καπεταναίους μισθοδοτούμενους ὑπὸ τῆς Πύλης.

ε) Συνετήρουν ἴδιον ἀντιπρόσωπον ἐν Κων/πόλει συνεννοούμενον ἀπ' εὐθείας τῷ Σατραζάμη, ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ πολέμου κατὰ τῆς Βενετίας.

στ) Εἶχον δικαίωμα νὰ ἐπισκέπτονται τὰς Ὀθωμ. Ἀρχὰς Αὐλῶνος, Δελβίνου καὶ Ἀργυροκάστρου ἐν πλήρει πανοπλίᾳ, οἱ δὲ καπεταναῖοι καὶ αὐτοὺς τοὺς διοικητὰς τῶν Ἰωαννίνων.

ζ) Τελωνειακὰ δὲν ἐπλήρωνον οὐδ' αὐτὰ δὲ τὰ ἐκ τῆς χώρας τῶν ἐξερχόμενων προϊόντα ὑπέκειντο εἰς οἰανδήποτε φορολογίαν.

η) Τὰ πλοῖα τῶν Χειμαρραίων ἐκυκλοφόρουν ἀτελῶς εἰς τοὺς διαφόρους τῆς Αὐτοκρατορίας λιμένας ἐτι δὲ εἰς οὐδένα ὑπεβάλλοντο ἔλεγχον, ἀλλ' ἐτύγχανον ἰδιαιτέρας προστασίας καὶ περιποιήσεως ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν.

Ἐκ τῶν προνομίων τούτων, τὸ μὲν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας σιωπηρῶς κατηργήθη ἀφ' οὗ διωρίσθη διοικητὴς ἀνευ δικαστηρίου ὁ Γκιολέκας οὐχ ἦτον ὁμῶς διατηρηοῦνται παλαιοὶ τινεῖς τύποι.

Τὸ προνόμιον ἢ μᾶλλον ἡ ὑποχρέωσις τοῦ συνεκστρατεύειν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Αὐτοκρατορίας κατηργήθη ὡσαύτως, ἀφ' ἧς συνέστη ὁ τακτικὸς στρατός. Ἀντὶ δὲ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης οἱ Χειμαρραῖοι ἐπεβάλλοντο εἰς

Ιστορία-Αρχαιολογία

**Ἀντίγραφον ἰδιοχείρου ἐπιστολῆς
τοῦ Ἀγίου Κοσμᾶ πρὸς τὸ χω-
ρίον Χάλιου τῆς περιφε-
ρείας Δελβίνου σταλεί-
σης κατὰ μῆνα Ἰού-
λιον τοῦ 1779**

Συνεπὴς πρὸς τὴν δὴλωσιν πού ἔκαμα, ὅ-
ταν σᾶς ἔστειλα τὰς προφητείας τοῦ Ἀγίου
Κοσμᾶ, ὅτι δηλαδὴ θὰ σᾶς στέλνω πάντοτε
ὅ,τι συλλέγω διὰ τὴν δρᾶσιν του καὶ τὸ ἔργον
του σᾶς στέλνω τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
πὺν ἀναφέρω. Δὲν γνωρίζω ἂν ἐδημοσιεύθῃ
ἄλλου πούθεν ἢ ὄχι.

Ἡ ἰδιόχειρος αὕτῃ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀγίου
Κοσμᾶ σώζεται καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὴν
οἰκονομίαν Ἰωάννου Παπα εἰς τὸ χωρίον
Χά λ ι ο ν .

Τὸ ἀντίγραφον ἔχει λάρει πρὸ ἐτῶν ὁ
Εὐάγγελος Ζάρος, Βουλιαρατίνος, ὅταν ἔχη.

ἀνάλογον στρατιωτικὸν φόρον μέχρι
τοῦ 1910 ὅποτε ἀποδεχθέντες τὴν στρα-
τολογία, ἀπὴλλάγησαν. Τὸ προνόμιον
περὶ τελωνείων κλπ. μὲν δὲ ἐτήρησε
ἐξωτερικοὺς τινὰς τύπους οὐχ ἦττον
ὅμως τὰ προϊόντα τῆς χώρας κυκλοφο-
ρῶντα ἦσαν ἀφορολόγητα.

Ἐν σὺ ὅλῳ τὰ διατηρηθέντα πρὸν
μία τῆς Χειμάρρας, συνίσταντο εἰς τὴν
τελείαν ἀπὸ πάσης φορολογίας ἐξαίρε-
σιν, ἐκτὸς μικρᾶς τινοῦ τοιαύτης, ἀπο-
τελοῦσης τὰ «βασιλικὰ». ἦτοι τὰ κυριαρ-
χικά τοῦ Σουλτάνου δικαίωματα, εἰς
τὴν ἀμφισβητουμένην ὀπλοφορίαν τῶν
κατοίκων, εἰς τὴν ἐλευθέραν διενέργει
αν παντὶς ἐπαγγέλματος καὶ ἐμπορίου
οὐ καὶ ἄλλων τινῶν λεπτομερειῶν μὴδ᾽
μινῆς ἀξίας.

..... Πλείστοι ὑπάρχουσι παραδόσεις
καὶ ἐκδοχαὶ περὶ τῶν ἐγγράφων τῶν
προνομίων. Ἀπίθανος ἰδέα εἶναι περὶ
διασώσεως αὐτῶν ἐν Βενετία.

Ὅπως δὲ ἴσως ὅμως ἡ παράθεσις τῶν
σωζομένων ἐγγράφων καὶ ἡ διατήρη-
σις καὶ ἀποδοχὴ ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν
τοῦ προηγούμενου, πιστοποιεῖ ἀριδὴ
λως τὴν διὰ σουλτανικῶν φερμανίων,
ἀναγνώρισιν τῶν προνομίων τῆς Χει-
μάρρας.

μάτισεν ἐκεῖ διδάσκαλος.

Ἀπ' αὐτὸ ἔκαμα νέον ἀντίγραφον ἐγὼ τώ-
ρα κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1936 καὶ σᾶς τὸ στέλνω.

Γ. Κ. ΚΑΛΥΒΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, οἱ
κατοικοῦντες τὴν χώραν Χάλιου σᾶς ἀσπάζο-
μαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν
ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγείαν. Ἐγὼ, ἀ-
δελφοί μου, ὡς δούλος ἀνάξιος Χριστοῦ τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ
κατὰ δύναμιν τοὺς Χριστιανοὺς μετὰ ἀδελφῶν
κατὰ κόπον Ἀρχιερέων, ἦλθα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν
χώραν σας καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχο-
λεῖον νὰ διαβάσουν τὰ παιδιὰ σας χωρὶς πλη-
ρωμὴν, ἐπαρακίνησα τοὺς Χριστιανοὺς καὶ
ἐδῶσαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ
τὸ σχολεῖον σας, πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγενεία
σας πάντες νὰ βοηθᾶτε πάντοτε τὸ σχολεῖον
σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν
ἢ καὶ ἀπὸ βακούφια διὰ νὰ λάβητε καὶ παρὰ
Θεοῦ τὸν μισθὸν σας καὶ τιμὴν παρὰ ἀνθρώ-
πων. Εἶμαι καὶ ἐγὼ χρεώστης καὶ παρακαλῶ
τὸν Κύριον τὸν εὐλογῶντα τὰ πάντα νὰ εὐλο-
γήσῃ καὶ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖον καὶ
τὰ παιδιὰ σας καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ ζήσετε
καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα καὶ νὰ σᾶς βάλῃ
καὶ εἰς τὸν παράδεισον νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ
εὐφραίνεσθε, νὰ δοξάζητε τὴν Ἁγίαν Τριάδα
Ἀμήν.

Ἐβαλα δὲ καὶ ἐπίτροπον, μετὰ τὴν γνώμην
πάντων, τὸν κύρ Ρίζον τοῦ Δήμου καὶ ἐπιστά-
τας καὶ βοηθοὺς αὐτοῦ ὅλην τὴν χώραν, μάλι-
στα δὲ τὸν κύρ Κυριάζον τοῦ Ζήση καὶ τὸν
κύρ Ἰωάννην τοῦ Γκίκα καὶ τὸν κύρ Ἰωάννην
τοῦ Ζώτου καὶ τὸν κύρ Κυριάζον τοῦ Δημη-
τρίου καὶ τὸν κύρ Κώστα τοῦ Σταύρου καὶ τὸν
κύρ Πάντον τοῦ Δήμου νὰ κυβερνήσουν τὸ
σχολεῖον καθὼς ὁ Κύριος τοὺς φωτίσει.

Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

(1799) ἈΨΘΘ. Ἰούλιος

Κοσμᾶς Ἱερομόναχος καὶ εὐχέτης σας

ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΗ ΛΙΟΥΝΤΖΟΥΡΙΑ

Τοῦ κ. ΑΛ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ

**Τὸ Προξενεῖο, ἡ Στέψη, τὰ Ἐπιστρόφια.—Τὸ ψῆχι καὶ οἱ συμπεθέροι.—
Ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρες γαμήλιος ἑορτὴ! — Γλέντια καὶ παννυχίδες!**

Τὸ μεγαλύτερον χαρμόσουν γέ-
γονος, πού ἑορτάζονταν στὴν Λι-
ουντζουριά μετὰ ἀσυνήθιστη μεγαλο-
πρέπεια, ἔτσι πού δὲν φαντάζο-
μαι σὲ καμμιά ἄλλη ἑλληνικὴ
ἐπαρχία, ὅπως μπορεῖ νὰ σχημα-
τίσῃ κανεὶς γνώμη ἀπὸ ὅσα ἔγρα-
ψαν οἱ κατὰ καιροὺς Ἑλληνες λα-
ογράφοι, νὰ ἑορτάζονταν.

Ἡ Λιουντζουριά ἐπαρχία ἀμι-
γῶς ἑλληνικὴ ἀλλὰ ἀλβανόφωνη
ἀρχίζει μετὰ τὴν ἐπαρχία Πωγῶ-
νίου στὰ πλάγια βουνοῦ παραλ-
λήλου τῆς Νεμέρτσικας.

Τὸ μεγάλο βουνὸ παίρνει σὲ
διάφορα μέρη διάφορες ὀνομασίες
ἀπὸ τὰ χωριά, πού ἀντιστοιχοῦν
καὶ πού εἶναι κατὰ σειρά ἡ Σέλι-
ση, ἡ Στεγόπολις ἢ Ναγοπού-
λους, ἡ Σαρακλίνισα, μετὰ τὴν πε-
ρίφημη παλαιὰ Μονὴ τοῦ Μεγάλου
Σπηλαίου, ἡ Τρανουσίστα, ἡ Κρί-
να, τὸ Κεστοράτι, πατρίδα τοῦ
εὐεργέτου Χρηστάκη Ζωγράφου
καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Γεωργίου Ζωγρά-
φου προέδρου τῆς Αὐτονομίας. Ἡ
πεῖρου μετὰ τὸ ξακουστὸ Ζωγράφειο
διδασκαλεῖο, πού ἔβγαλε ἀρκε-
τοὺς διανοομένους, τὸ Δοξάτι ἢ
Δοξάτες, τὸ Καλέζι, ἡ Μίγγουλη,
τὸ Νόκοβον καὶ τὸ Ἐρίντι ἢ Εἰρη-
ναῖον.

Στὰ χωριά αὐτὰ παρατηρεῖται
ὁμοιομορφία γλώσσας, Ἀλβανι-
κῆς μετὰ πάρα πολλές Ἑλληνικὲς
λέξεις παρεμφερμένες.

Κρίνα=κρουνός, κρήνη, καλὶβε
=καλύβα, Μανίκια=Μανίκια το-
ποθεσία τῆς Στεγοπόλεως, Αὐλο-
τόπι, Μαρωτά, Δελβίνα, Κουκούλι
κ. λ. π. Παρατηρεῖται ἡ ἴδια ἐν-

δυμασία σ' ὅλα τὰ χωριά καὶ μόνο
αὐτά.

Ἡ καταγωγὴ τῆς στολῆς εἶναι
Βυζαντινὴ πομπώδης στὴν ἐμφά-
νισιν καὶ ἀφάνταστα μεγαλοπρε-
πὴς μετὰ τὰ χρυσοκέντητα καβάδια
μετὰ τὸ λιαχοῦρι τὸ ντουλαμᾶ κ. λ. π.

Αὐτὸ καὶ μόνο θ' ἀρκοῦσε ν' ἐν-
τιταχθῇ ὡς ἐπιχείρημα σὲ κείνους
πού ἀμφισβήτησαν τὴν Ἑλληνικό-
τητα τῆς ἐπαρχίας, παίρνοντας
ὡς κριτήριον τὴ γλῶσσαν, πού ὁμι-
λεῖται καὶ πού εἶναι κάποτε ἀπα-
τηλὸ.

Μὰ τὸ σπουδαιότερον εἶναι τὰ
ἔθιμα. Ὅλα τὰ ἴδια μετὰ καμμιά
ἔστω καὶ μικρὰ παραλλαγή. Ἐνῶ
ἀντίθεταστὸ Κακόζι, στὴν Κάριανη,
στὴ Λέκλη, στὴ Χουμελίστα χω-
ριὰ δηλ. πού πέφτουν παρακάτω
ἐπικρατοῦν ἔθιμα, πού ἔχουν οὐ-
σιώδη διαφορὰ ἀπὸ τὰ ἔθιμα τῆς
Λιουντζουριάς.

Μ' αὐτὸ δὲ θέλω νὰ εἰπῶ βέ-
βαια πὼς καὶ κείνα δὲν εἶναι Ἑλ-
ληνικά. Θάθελα νὰ κάνω ἀπλῶς
τὴν διάκρισιν καὶ τὸν διαχωρισμό,
τὸν ἀπότομον μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἐ-
νὸς χωριοῦ στ' ἄλλο, τῶν ἐθίμων,
πού θὰ μπορούσαν νάχουν σημα-
σία ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς ὁμοιο-
γενείας ἐδῶ.

Στὴ μελέτη αὕτη θὰ γίνῃ λό-
γος μόνον καὶ μόνον γιὰ τὰ ἔθιμα
τοῦ γάμου. Πὼς γίνεται ὁ γάμος
στὴ Λιουντζουριά. Καὶ ἀκόμα ἓνα
ἄλλο. Δὲ θὰ προσπαθῶ ἐδῶ καὶ
ἐκεῖ νὰ κάνω συσχετισμὸν παρὰ
μία μικρὴ ἐξήγησιν γιὰ τὴν ἐρμη-
νείαν τῆς σημασίας τοῦ καὶ ὅπου
εἶναι δυνατόν. Ὁ συσχετισμὸς

τῶν ἐθίμων, αὐτῶν καὶ τὸ γεγονὸς πῶς τὰ λογικὰ συμπεράσματα πού θά βγάλουμε ἀπ' αὐτά, θά μᾶς ὀδηγήσουν νὰ πιστέψουμε πῶς καὶ μόνον τὰ ἔθιμα πού ἐπικρατοῦν στὴ Λιουντζουριά εἶναι ἀρκετά νὰ μᾶς δώσουν τὸν ἐλληνικὸν χαρακτήρα τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς θά ἀποτελέσουν ἄλλο θέμα, πού ἀσφαλῶς καὶ μὲ τὰ μέσα πού μποροῦμε θά πρέπει νὰ μᾶς γεννηθῇ ἡ ὑποχρέωσις, ὕστερα ἀπὸ τὶς γραμμὲς αὐτὲς νὰ τὸ δώσουμε εἰς τὴν κρίση τῶν ἀναγνώστων μας. Γιὰ ν' ἀποφύγουμε ἀκατανόητα προθύστερα θά ἀκολουθήσωμε τὴ λογικὴ σειρά.

Ὁ Γάμος στὴ Λιουντζουριά, στὰ χωριά, πού ἀπαριθμήσαμε, γίνεται συνήθως, ὅταν δὲν ὑπάρχουν ἐξαιρετικοὶ λόγοι, τὸ Σεπτέμβριο μὲ τὸν Ὀκτώβριο. Τὸ πρᾶγμα ἔχει τὴ σημασίαν του. Ἀπὸ τὰ παρακάτω θά ἰδοῦμε πῶς ἡ τελετὴ θά εἶναι μεγαλοπρεπὴς καὶ πλουσιοπάροχος. Τὸ μενοῦ τοῦ γάμου θά ἀποτελέσῃ πάντοτε πρῶτο καὶ καλύτερο τὸ κρέας μὲ ἀφθονία. Τὸ σηκώνει ἄλλωστε καὶ ὁ τόπος ὁ ὀρεινός! Οἱ πρῶτοι αὐτοὶ μῆνες τοῦ χειμῶνα εἶναι κατάλληλοι γιὰ τὴν κατανάλωσίν του καὶ γιὰ τὴ διατήρησίν του, ἀφοῦ ἐπὶ δεκαπέντε μέρες εὐωχοῦμενοι καὶ συνδαιτυμόνες, νεόνυμφοι καὶ συμπεθέροι θά κάνουν ἀφθονή χρῆσιν. Ἐκτὸς αὐτῶν ὁ Σεπτέμβριος εἶναι ὁ εὐλογημένος μῆνας, πού θά ἐσσοδεύσῃ τὰ γεννήματά του ὁ νοικοκύρης καὶ θά γεμίσῃ τὸ σπίτι του.

Γάμος δὲ γίνεται ποτὲ τὸ Μάη(*) γιὰτὶ ὁ μῆνας αὐτὸς εἶναι πένθιμος διὰ τὸν Ἑλληνισμό, ἐπειδὴ συνέβη ἡ πτώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Αὕτῃ ἡ πρόληψι εἶναι ἀπαράβατη.

(*) Ἐπίσης ἐπικρατεῖ ἡ πρόληψις πῶς τὸν μῆνα αὐτὸν δὲν πρέπει νὰ γίνουν γάμοι ἐπειδὴ βατεύονται τὰ γομάρια.

Ἡ τελετὴ τοῦ γάμου, τὸ ἔθιμο θά μπορούσε νὰ χωριστῇ σὲ τρία μέρη.

α) Στὸ προξενεῖο μὲ τὸν ἄρρεβῶνα, β) στὸν κυρίως γάμο δηλ. στὴ στέψι καὶ γ) στὰ ἐπιστροφία.

α) ΤΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ

Τὸ προξενεῖο εἶναι οἱ ἀνεπίσημες βολιδοσκοπήσεις καὶ ἡ ἐξακρίβωσις τῶν διαθέσεων τῶν γονέων τῆς νύφης καὶ τοῦ γαμπροῦ. Οἱ κινήσεις αὐτὲς γίνονται πάντοτε ἐν ἀγνοίᾳ τῆς νύφης. Ἡ γυναῖκα εἶναι ὑποδεεστέρα καὶ δὲν τῆς πέφτει λόγος ποτέ! Τὴν μελλοντικὴν τῆς εὐτυχίαν θά τῆς ἐξασφαλίσουν ὑπευθύνως ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα. Ἡ κοπέλλα εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ παραδεχθῇ τὸ γεγονὸς ὡς τετελεσμένον.

Δὲν εἶναι περιττὸ νὰ προσθέσωμε πῶς τὸ προξενεῖο ἀναλαμβάνει συνήθως γυναῖκα κοινῆς ἐμπιστοσύνης. Ὑπάρχουν γυναῖκες πού ἀποκοτῶν πλέον εἰδικότητα στὰ ζητήματα αὐτά καὶ ἀναγνωρίζονται ὡς αὐθεντία εἰς τὴν σύναψιν τῶν γάμων. Αὐτὲς λέγονται **προξενήτρες**.

Ἐννοεῖται πῶς οἱ προκαταρκτικὲς αὐτὲς ἐργασίαι τηροῦνται μυστικῶς «ἐπὶ τῇ προόψει ἐνδεχομένης ἀποτυχίας».

Ὁ πυροβολισμὸς τοῦ ἄρραβῶνος θά κἀνῃ γνωστὸ σ' ὅλο τὸ χωριὸ ὅτι θά γίνῃ γάμος. Παντρεύεται ὁ τάδε λεβεντονῆς μὲ τὴν δεῖνα ὁμορφονῆα, ἢ ὅτι ὁ χτικιάρης τῆς Θανάσaiνας παίρνει τὴν γκαβλιόρω(*) τοῦμαστρο—Νικόλα γιὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ καὶ ἡ γυναικεία κακογλωσσία!

β) Ο ΓΑΜΟΣ

Θά παρακολουθήσωμε τὸν γά-

(*) γκαβλιόρω= στραβή, τυφλή! Τὶς περισσότερες φορές καὶ κακεντρεχῆς μεγαλοποιήσις παθήματος τοῦ ματιοῦ ἄλλοι-θωρισμοῦ κλπ.

μον, πού γίνεται στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ σπουδαιότερος.

Τὴν προηγουμένη Κυριακὴ τοῦ γάμου γίνονται οἱ προσκλήσεις μέσα στὸ χωριὸ ἀπὸ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ μέχρι ἐκεῖ πού ἐκτείνεται ἡ ἀντοχὴ τοῦ γαμπροῦ. Τὴν Κυριακὴ αὕτῃ γίνεται τὸ καθάρισμα τοῦ **ρυζιοῦ**.

Ἀγόρια καὶ κορίτσια καθαρίζουν τὸ ρύζι παίρνοντας τὰ νομίσματα πού εἶναι μέσα.

Τὸ ρύζι σημαίνει τὴν ρίζαν τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας, πού μπορεῖ νὰ κρατηθῇ καὶ ὅταν τύχει ἄραχος ὁ καιρὸς, ἀνέχεις καὶ ἀναπαραδιά.

Τὸ ρύζι ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν τὰ νομίσματα μνήσκει πάλι ρύζι. Ὅσοι προσκαλοῦνται στὸ ρύζι ἀπὸ τὸ χωριὸ προσκαλοῦνται καὶ στὸ γάμο.

Τετάρτη οἱ προσκαλεσμένοι τοῦ γαμπροῦ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ χωριὸ πηγαίνουν ἢ χωριστὰ ἢ ὅλοι μαζί στὸ Κοινοτικὸ κουρὶ (*) καὶ φορτώνουν ξύλα, πού τὰ φέρνουν στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ γιὰ νὰ ψηθοῦν τ' ἄρνια. Τὶς ἴδιες μέρες συντάσσονται καὶ οἱ προσκλήσεις, γιὰ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, πού μένουν σ' ἄλλα γειτονικά χωριά. Τὶς προσκλήσεις αὐτὲς τὶς πᾶει ὁ δραγάτης τοῦ χωριοῦ.

Τὴν Πέμπτη πιάνεται τὸ **προζύμι** γιὰ τὸ ψωμί τοῦ γάμου. Εἶναι ἡ μέρα πού ἀρχίζει μὲ περισσότερὴ ἐπισημότητα ἡ ἑορτή.

Τὴν ἴδια μέρα ρίχνουν ἀλεῦρι πάνω στὰ μαλλιά τοῦ γαμπροῦ. Αὐτὸ εἶναι μιὰ εὐχή. Μιὰ ὠραία καὶ χαρακτηριστικὴ ἀλληγορία! Καίμ' ἄσπρα μαλλιά! Νὰ ζήσης, νὰ γεράσης εὐτυχισμένος, μὲ ἄσπρα καλά γεράματα!

Ἡ Παρασκευὴ εἶναι ἡ μέρα τῆς ὑποδοχῆς τῶν καλεσμένων. Παρέα

(*) Δάσος

ἀπὸ ἄντρες καὶ γυναῖκες, κάθετα στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ γαμπροῦ καὶ περιμένει τραγουδώντας διάφορα τραγούδια.

Οἱ στενοὶ συγγενεῖς φέρνουν στὸ γάμο κριάρι ἄσπρο πάντοτε μὲ τροκάνι συνήθως στὸ λαιμὸ, βαμμένο στὴ ράχη μὲ κόκκινη μπογιὰ σὲ σχῆμα σταυροῦ καὶ χρυσὴ μπογιὰ στὰ κέρατα.

Κριάρι χωρὶς κέρατα δὲν πηγαίνουν ποτέ. Μαζὶ μ' αὐτὸ μιὰ μπογάτσα (ψωμί τοῦ γάμου), κρασί καὶ ξύλα.

Οἱ πιὸ μακρυνοὶ συγγενεῖς φέρνουν μπογάτσα, κρασί καὶ ξύλα.

Ἐκεῖνος πού ὀδηγεῖ τὸ κριάρι μόλις πατήσῃ στὸ κατώφλι τῆς αὐλόπορτας πυροβολεῖ. Εἰς ἀπάντησιν ἀντηχεῖ ἄλλος πυροβολισμὸς ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ σπήτι, ἐνῶ οἱ γυναῖκες πού κάθονται στὴν πόρτα ἀρχίζουν καὶ τραγουδοῦν:

Κεστοῦ τὰ πάτσιμ μπακὶ
νὲ ντάσμερα, νε στεπὶ
μπάσιο νοῦν

Δηλαδή:

Ἔτσι νὰ στῶχουμε ὑποχρέωσι
στοὺς γάμους, στὰ σπίτια σας
κύρ' Νονὲ κ. λ. π.

Νὲ ντάσμε τε ντιάλιτ
μπάσιο νοῦν!

Ἦτοι:

Στοὺς γάμους τοῦ παιδιοῦ σου
Νονὲ μᾶς σεβαστέ!

Ὁ πυροβολισμὸς σημαίνει τὸ «καλῶς σὰς βρῆκα». Ὁ ἄλλος ἀπὸ μέσα «καλῶς μᾶς ὠρίσεις» «Σὲ πῆραμε χαμπάρι».

Τὰ τραγούδια αὐτὰ λέγονται σ' ὅλους τοὺς καλεσμένους, πού ἔρχονται μὲ τὰ γαμήλια δῶρα.

Ὁ τρίτος στίχος τῆς πρώτης στροφῆς τοῦ τραγουδιοῦ ἀλλάζει πάντοτε ἀναλόγως τοῦ προσώπου.

δηλ. ἀντὶ κύρ Νονέ, μπορεῖ νὰ εἰπωθῇ κυρὰ νονά, κύρ ἑξάδερφε, κύριε θεῖε κλπ. Στοὺς γάμους τοῦ τάδε παιδιοῦ σου, τῆς δεῖνα θυγατέρας σου κλπ.

(Συνέχεια στὸ προσεχές)

Η ΖΩΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΞΕΝΗΤΕΙΑ

Τό μέγα έτήσιον γεύμα του έν 'Αθήναις Συλλόγου Βορειοηπειρωτών

Τό έφετεινόν γεύμα του ήμετέρου Συλλόγου έσημείωσε έπιτυχίαν άνευ προηγουμένου από απόψεως συρροής και συμμετοχής συμπατριωτών και της τακτικής μεθ' ης διεξήχθη.

Υπέρ τά τετρακόσια άτομα παρεκάθησαν εις τό Γαλάτσι εις τό γνωστόν πολυτελέστατον κέντρον του Μοστρού. Τό κέφι, τό όποϊόν επεκράτησεν, και ό άκρατος πατριωτισμός, ό όποϊος έδόνησε την υπερπλήρη αίθουσαν, άποτελείεπι σφράγισιν τών προσπαθειών του Διοικητικού Συμβουλίου και της φιλοτίμου οργανώτικής έπιτροπής εις τό κεφάλαιον της δι' έορτών δράσεως του Συλλόγου και της έθνικής τονώσεως.

Ός γνωστόν τά γεύματα του ήμετέρου Συλλόγου δέν άποβλέπουν εις είσπραξιν κερδών. Αυτό δέ ύπήρξεν ως ένεργητικόν δια την καλυτέραν του οργανώσιν και είμεθα βέβαιοι ότι κανείς δέν θα είχεν άντίρρησην ως προς την έπιτυχίαν τών σκοπών, δι' ους έδόθη.

Κατά την μεσημβρίαν της Κυριακής της 19 'Ιουνίου τό Γαλάτσι είχεν υπερπληρωθή από Βορειοηπειρώτας.

Η διοργανωτική έπιτροπή είχε λάβει όλα τά κατάλληλα μέτρα να περιποιηθή πεντακοσίους άνθρώπους.

Μετά τό πέρας του γεύματος ό Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Κ. Ζαρπαλάς έγερθείς, συγκεκινημέ

νος από την άθρόαν προσέλευσιν τόσοσ κόσμου προσεφώνησε την όμήγυριν διά προσλαλιάς κατωτέρω δημοσιευομένης.

Κυρίαί και Κύριοι,

Άγαπητοί Συμπατριώται,

Η παρουσία τών φίλων πολιτευτών της έλευθέρας Άδελφής 'Ηπείρου τών εκπροσώπων τών παλαιμάχων 'Ηπειρωτιών οργανώσεων, της Πανηπειρωτικής Άδελφότητος και του 'Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς άφ'ένός και τών εκπροσώπων του 'Ηπειρωτικού Τύπου άφ' έτέρου, ήτις παρουσία δέν συγκινείμόνον έμέ και τό Δ. Σ. αλλά και πάσαν Βορειοηπειρωτικήν καρδίαν, μου έπιβάλλουσι την υποχρέωσιν να έκφράσω προς τούτους τάς θερμότερας τών ευχαριστιών και την άπειρον ευγνωμοσύνην έμου και του Δ. Σ. ως εκπροσώπων του άπανταχού Βορειοηπειρωτικού Κόσμου διά την τιμήν, την όποιαν μάς κάμνουν να παρευρεθώσιν εις τό πατριωτικόν του τό γεύμα, τιμήν ήτις μάς ένισχύει ήθικώς εις τούς ιερούς άγώνας μας υπέρ της σκλαβωμένης πατρίδος μας, αλλά και ένισχύει ήθικώς τούς άλυτρώτους άδελφούς μας και τούς ένθαρρύνει υπέρ της διατηρήσεως τών πατροπαράδοτων και άπαραγράπτων δικαίων μας, καθόσον διαβλέπουσιν ότι τό έπιδεικνυόμενον υπέρ αútων ένδιαφέρον τών αδελφών 'Ηπειρωτών είναι δείγμα ότι δέν έγκατελείφθησαν εις την τύχην των, αλλά τούναντιόν οι άδελφικοί παλμοί, οι άδελφικοί δεσμοί, οίτινες συνδέουσιν ήμάς τούς άλυτρώτους με τούς έλευθέρους άδελφούς 'Ηπειρώτας παραμένουσιν άδιάσπαστοι.

Η παρουσία έπίσης, και τό τονίζω με ιδιαιτέραν συγκίνησιν τών εκπροσώπων του 'Αθηναϊκού τύπου, του παρασχόντος άνεκτιμήτους υπηρεσίας κατά τούς άγώνας μας, μη παύσαντος δέ να έπιδεικνύη άδιάπτωτον, αλλά και με πατριωτικήν άφώσιωσιν τό ένδιαφέρον του έν τη ύπο-

στηρίξει τών δικαιωμάτων μας μου έπιβάλλει να έκφράσω προς τούτους όλως ιδιαιτέρως τάς πλέον θερμάς ευχαριστίας και την πλέον άπειρον ευγνωμοσύνην έμου και του Δ. Σ. ως εκπροσώπων του Βορειοηπειρωτικού Κόσμου και να τούς παρακαλέσω να γίνωσι διερμηνείς προς τόν 'Ελληνικόν λαόν του έθνικού παλμού και τών έθνικών συγκινήσεων του Βορειοηπειρωτικού κόσμου.

Και ήδη θα μου έπιτρέψετε να άπευθυνθώ προς τούς άγαπητούς μου συμπατριώτας και κατά πρώτον να ευχαριστήσω θερμώς τούς εκπροσώπους του Β. Η. Τύπου, οίτινες διά τών δημοσιογραφικών των όργάνων άγωνίζονται εις τό να τονώσωσι τό ήθικόν τών άγωνιζομένων διά την έλευθερίαν τών άλυτρώτων αδελφών μας και δεύτερον, να άπευθύνω προς

πάντας τούς συμπατριώτας μου τάς πλέον θερμάς, τάς έγκαρδίους ευχαριστίας έμου και του Δ. Σ. διά την έπιδεικνυομένην προθυμίαν του να προσέρχωνται άθρόοι εις τάς συγκεντρώσεις του Συλλόγου μας και διά τό άδιάπτωτον ένδιαφέρον των υπέρ αútου. Κατανοείται εύτυχώς υπό τών συμπατριωτών μας ή άδήριτος, ή άδυσώπητος ανάγκη της συσσωματώσεως, ου μόνον ήμών τών έν 'Αθήναις αλλά και τών άπανταχού Βορειοηπειρωτών διά της παγίας έγγραφής των εις τούς καταλόγους τών κατά τόπους Βορειοηπειρωτικών Συλλόγων, ίνα ούτω έν εύθέτῳ χρόνῳ εύρεθώμεν ήνωμένοι προς προάσπισιν τών άπαραγράπτων δικαιωμάτων μας.

Δέν δύναμαι κατά την σημερινήν έορτήν να έξιστορήσω τό παρελθόν τών ά-

Είκόνες άπ' την ξενητεία

Τό Προεδρείον του Συλλόγου Βορειοηπειρωτών πρό του φακού έπ' ευκαιρία του Γεύματος
Έξ άριστερών προς τά δεξιά. Καθήμενοι : Κ. Τάλλιος, σύμβουλος, Δ. Ντάγγας άντιπρόεδρος, Κ. Ζαρπαλάς Πρόεδρος, όπισθεν των Χ. Καρζής Γ. Γραμματεύς, Μ. Καλυβόπουλος σύμβουλος, όπισθεν όρθιοι: Μ. Άνέστης σύμβουλος, Γ. Δημητρίου Ταμίας, όπισθεν του όρθιος Δ. Τσάρας σύμβουλος.

γώνων μας, αλλά μοῦ ἐπιβάλλεται νά ἐξάρω ἐντεῦθεν τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους δυνατόν νά διατρέξωμεν, ἐν οὐ μακρῷ ἴσως μέλλοντι, δι' ὃ ἐπαναλαμβάνω ΕΝΩΘΩΜΕΝ.

Πιθανόν, ἀγαπητοί, Συμπατριῶται, νά κατηγορηθῶ διὰ τὴν ἔμμενον ταύτην ιδέαν μου, τῆς συσσωματώσεως δηλονότι τῶν ἀπανταχοῦ Βορειοηπειρωτῶν, ἥτις ἐνώσις θὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰ τῆς ἐγγραφῆς ὅλων μας εἰς τοὺς κατὰ τόπους Βορειοηπειρωτικούς Συλλόγους, ἀλλὰ νομίζω ὅτι μόνον ἐν τῇ ΕΝΩΣΕΙ ἢ ΙΣΧΥΣ.

Καὶ ὥς πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἐνώσεως δέον νά ἐξαρθῇ ἡ ἐπιτυχία οὐ μόνον τῶν γενικῶν ἀλλὰ καὶ τῶν τοπικῶν ζητημάτων μας, ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τὴν περυσινὴν μετάβασίν μας εἰς Θεσσαλονίκην ληφθείσης ἀποφάσεως παρὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Β. Η. Συλλόγων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος πρὸς ἐνιαίαν ἐμφάνισιν διὰ τῆς ἀναθέσεως παρ' αὐτῶν τῆς ἐκπροσώπησεως τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Κόσμου εἰς τὸν Σ Ὑ λ λ ο γ ό ν μας. Ὡς δεῦτερον δὲ

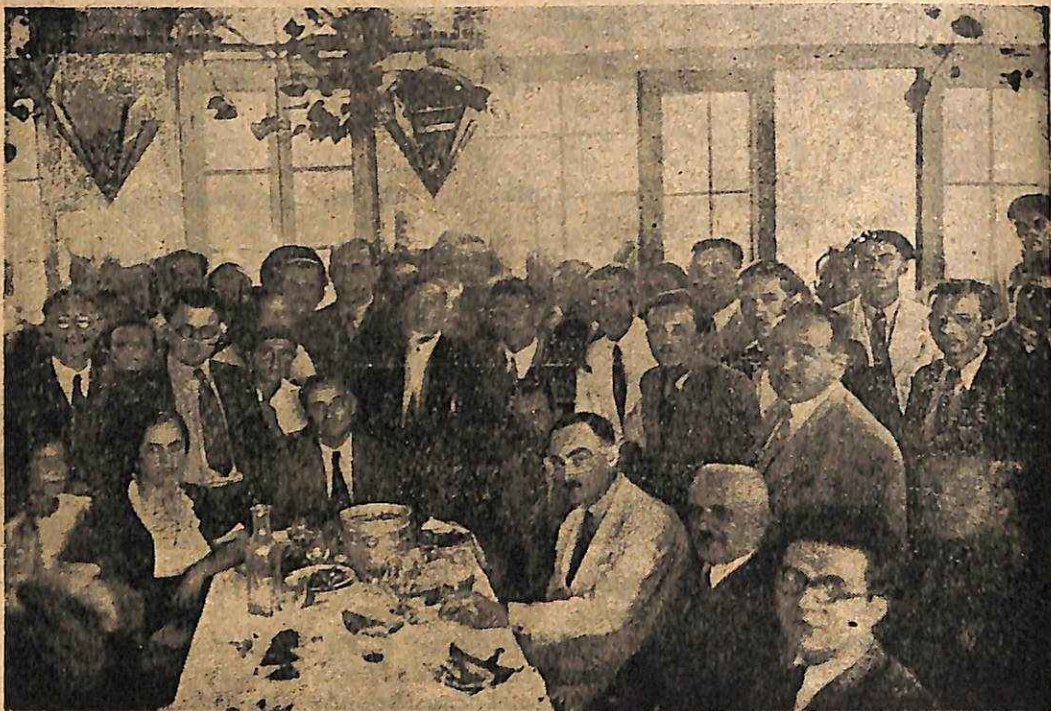
χαροποιὸν γεγονός ἐρχεται ἡ μετατροπὴ τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Ἀλληλοβοηθητικοῦ Ἑπειρωτικοῦ Συνδέσμου ὁ «ΠΥΡΡΟΣ» εἰς Βορειοηπειρωτικὸν τοιοῦτον γεγονὸς ὑψίστης σημασίας διὰ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Βορειοηπειρωτάς.

Ἄς ἐλπίσωμεν λοιπόν, ὅτι ὁ «ΠΥΡΡΟΣ» ἐντὸς ὀλίγου θὰ στεγάσῃ ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ ἀπανταχοῦ ἐν Ἀμερικῇ διασπαρμένους συμπατριώτας μας καὶ ἰσχυρότερος πλέον, θὰ καταστῇ κολοσσία ἐκπροσωπευτικὴ δύναμις τοῦ Β. Η. Κόσμου ἐν Ἀμερικῇ. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Σὺ λ λ ο γ ό ς μας ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἀπανταχοῦ Β. Η. Συλλόγων, τονούμενος εἰς ἰσχύν, διὰ τῆς συμπράξεως ὅλων καθίσταται τὸ κέντρον τῶν ὅλων Βορειοηπειρωτικῶν ἀγώνων.

Περαίνων, Κυρταὶ καὶ Κύριοι, θὰ σᾶς παρακαλέσω νά στρέψωμεν ὅλην τὴν σκέψιν μας πρὸς τοὺς ἀλυτρώτους ἀδελφούς μας, πρὸς οὓς ἀπευθύνω ἐγκάρδιον ἀλλὰ καὶ θερμὸν χαιρετισμόν.

Ἐπίσης πρὸς τοὺς πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῇ λοιπῇ Ἑννῇ ἐργαζομένους

Εἰκόνες ἀπ' τὴν ξενητείαν

Ἐνα στιγμιότυπον εἰς τὸ τραπέζι τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου

ἀδελφούς μας, πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι μοχθοῦντας τοιοῦτους, καὶ νά πῶ εἰς ὑγείαν καὶ εὐημερίαν τούτων. Νά πῶ δὲ εἰς ὑγείαν τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐλευθέρως ἀδελφῆς Ἑπείρου, τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἀθηναϊκοῦ, Β. Η. καὶ Η. Τύπου καὶ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ Β. Η. Συλλόγων καὶ νά εὐχηθῶ αὐτοῖς ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν εἰς τοὺς σκοποὺς τῶν.

Τὸν λόγον τοῦ κ. Προέδρου ἐκάλυψαν ζωηρὰ καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Μετὰ τὸν κ. Ζαρπαλὰν τὸν λόγον λαμβάνει ὁ Ἑπειρωτῆς Βουλευτῆς Ἀθηνῶν κ. Γ. Μελάς, μόνος ἐκ τῶν προσκληθέντων βουλευτῶν παρευρεθείς, τῶν κ. κ. Δ. Χέλμη, Δ. Μπαλάνου, Γ. Γαγάρη, Α. Τσιώκα ἐκφρασάντων τὴν λύπην των διότι ἐκ λόγων, ὅπως ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως των δὲν ἠδυνήθησαν νά παρευρεθῶσιν, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴν βαθυτάτην του ὀδύνην διότι ἡ Β. Ἑπείρος εἶναι ἀκόμη δούλη καὶ ἡγήθη ὅπως αἱ μέλλοντι καὶ περιστάσεις ἐπιτρέψουν τὴν αἰσίαν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ μας ὀνείρου. Τὸν λόγον τοῦ κ. Γ. Μελά ἐχειροκρότησεν ζωηρῶς ἡ πολυπληθὴς ὁμήγυρις. Μεθ' ὅτ' Ἀθηναϊκὰ ὄργανα ἤρχισαν νά παίζουν.

Μετὰ τὸν κ. Γ. Μελὰν ἀρχίζει ὁμιλῶν ὁ ἰατρὸς πρόεδρος τοῦ Ἑπειρωτικοῦ Συνδέσμου κ. Γ. Μασόπουλος ἐκφράσας τὴν χαρὰν του διότι ἀντιπροσωπεύει τοὺς ἐν Πειραιεὶ Ἑπειρώτας τῶν ὁποίων τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ἀδελφούς τῆς Βορείου Ἑπείρου εἶναι ἀμείωτον.

Ἀκολουθῶς ὁμιλεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Πανηπειρωτικῆς Ἀδελφότητος, κ. Β. Τζαλόπουλος ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Συλλόγου, διαβεβαιῶν ὅτι οἱ ἀδελφοὶ Ἑπείρωται δὲν θὰ παύσουν νά διαδηλοῦν τὴν ἀλληλεγγύην των πρὸς τοὺς ἀλυτρώτους τῆς Βορείου.

Κατόπιν ὁμιλεῖ ὁ κ. Νάκος Βορειοηπειρωτομάχος καὶ πολιτευ-

τῆς Ἰωαννίνων, ὁ ὁποῖος ἡγήθη τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑπείρου.

Μεθ' ὅ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Γ. Βαβαρέτος ἐκ μέρους τοῦ Ἀθην. τύπου, ὁ ὁποῖος ὁμίλησεν ἐνθουσιωδῶς ὑπὲρ τῆς διεκδικήσεως τῶν δικαίων μας ἐπὶ τῆς Βορείου Ἑπείρου.

Μὲ τὸν αὐτὸν τόνον ὁμιλεῖ καὶ ὁ κ. Ἀρ. Τζάλας Διευθυντῆς τοῦ «Ἑπειρωτικοῦ Βήματος» Ἀθηνῶν ὡς καὶ ὁ κ. Ἀθ. Γκογκῆνης τοῦ «Ἑπειρωτικοῦ Μέλлонτος».

Ἐν συνεχείᾳ ὁμίλησεν ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Δ. Ντάγγας ἀναφερθεὶς κυρίως εἰς τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας εὐρίσκουν οἱ ἐδῶ πρὸς ἐγκατάστασιν Βορειοηπειρωτῶν.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν ὁ κ. Μ. Καλυβόπουλος μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ἀπήγγειλε ἐμνευσμένους καὶ πατριωτικούς στίχους, τοὺς ὁποίους δημοσιεύομεν κατωτέρω καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐνεθουσίασε τοὺς παρευρεθέντας παρ' ὧν ἔδρεψε μὲ τὴν σειράν του ἄπειρα χειροκροτήματα.

Δροπολιτεῖς Χειμαρριῶτες,
Κοριτσαῖοι, Δελβινιῶτες
Λιουντζηνοί,
Πρεμετινοί

Ζαγοριανοί,
Ὅλοι οἱ Βορειοηπειρωτῆς,
γύρω εἰς τὸ Σύνθημά μας,
ἀρωγὸ καὶ βοηθὸ μας,
ὁδηγὸ καὶ παραστάτη
καὶ στήν ξενιτιά προστάτη,
σὲ τραπέζι συναγμένοι,
ἐνωμένοι.

ἀδελφωμένοι
τρῶμε, πίνουμε, γλεντοῦμε,
νά ξεχάσωμε τὴ λύπη,
ποῦ μᾶς δὶν' ἡ ξενιτιά,
καὶ παρηγοριά νά βροῦμε
στὸ μεγάλο καρδιοχτύπι
στῆς πατρίδας τῆ σκλαβιά.

"Ἦρθαμ' ἐδῶ στήν ἐξοχή
νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε,
ν' ἀλληλογνωριστοῦμε.
"Ἦρθαμ' ἐδῶ στήν ἐξοχή
τὰ ντέρτια μας νὰ κλάψωμε
καὶ τὰ παράπονά μας,
κι' ὅλα τὰ βάσανά μας
τῇ λύπῃ νὰ ξεχάσωμε.

Μὰ ἐδῶ ποὺ σήμερα γλεντοῦμε,
μὲ χάρὰ καὶ εὐθυμία,
λιγάκι ἄς ἐνθυμηθοῦμε
τῇ δύστυχῃ πατρίδα,
τοῦ ζῆ στήν τυραννία,
κι' ἄς ἔχωμε ἐλπίδα
πῶς θάρρη κάποια ὥρα
νὰ ἐλευθερωθῇ
καὶ νὰ ξεσκλαβωθῇ.

"Ετοι πάντα ἐνωμένα,
γκαρδιακά σφιχτοδεμένα,
μὲ ἀγάπη καὶ ὁμόνοια
καὶ χωρὶς καμμιὰ διχόνοια,
ἡ πατρίδα ἡ σκλαβωμένη
μὲ λαχτάρια περιμένει
νὰ δεχτῇ στήν ἀγκαλιά της
μιὰν ἡμέρα ζηλευτή,
λατρευτή, καμαρωτή,
λεύτερη καὶ τιμημένη
καὶ δαφνοστεφανωμένη
τὰ ἡρωϊκὰ παιδιὰ της.

Γύρω εἰς τὸ Σύλλογόν μας
ἄρωγόν καὶ βοηθόν μας,
ὁδηγόν καὶ παραστάτη
καὶ στήν ξενητιά προστάτη,
ἐνωμένοι,

ἀδελφωμένοι,
γκαρδιακά σφιχτοδεμένοι
μὲ ἀγάπη καὶ ὁμόνοια,
καὶ χωρὶς καμμιὰ διχόνοια,
πάντοτε ἄς ἐργασθοῦμε,
δίχως νὰ λιποψυχοῦμε,
μὲ θάρρος καὶ μ' ἐλπίδα,
γιά τῇ γλυκειᾷ πατρίδα.
Κι' ἐλευθερά

μιὰν ἡμέρα
δίχως ἄλλο νὰ τῇ ἰδοῦμε
αὐτὸ ἄς εὐχηθοῦμε.

"Ἦρθαμ' ἐδῶ στήν ἐξοχή
νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε
κι' ἀπ' τὴν καρδιά μας μιὰν εὐχὴ
εὐλαβικά ἄς ποῦμε :
«Εἴθε γρήγορα νὰ ἰδοῦμε
τὴν πατρίδα ἐλευθερά
μιὰν ἡμέρα».
Αὐτό, αὐτό, ἄς εὐχηθοῦμε.

Τὰ ποτήρια σας γεμίστε ναύχη-
(θοῦμε
κι' εἰς ὑγείαν τοῦ Συλλόγου μας
(νὰ πιοῦμε
Ζήτω, ζήτ' ὁ Σύλλογός μας ! Νὰ
(μᾶς ζήση
κι' ἀπειρα τὰ μέλη ν' ἀποχτήση.

Τὰ ποτήρια σας γεμίστε ναύ-
(χθηθοῦμε
κι' εἰς ὑγείαν τῆς πατρίδος μας
(νὰ πιοῦμε.
Ζήτω, ζήτω ἡ πατρίδα ! Νὰ μᾶς
(ζήση
Γρήγορα τῇ λευθερίᾳ της ν'
(ἀποχτήση.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος
ἐπηκολούθησεν χορὸς καὶ Ἡπειρω-
τικὰ τραγούδια. Ἐν τῷ μεταξὺ δι-
ενημέθη καὶ τὸ λαχεῖον, τὸ ὁποῖ-
ον ἐπραγματοποίησεν ἄρκετὰ σε-
βαστὰς εἰσπράξεις χάρις εἰς τὰς
φροντίδας τῶν: Κας Τάλλιου δίδων
Ζαρπαλᾶ, Μέτση, Καλυβοπούλου,
Γ. Δημητρίου, δίδος Πρίφτη, Ξυρα-
φοπούλου, δίδος Πάντου.

Ἡ μικρὰ δις Ἀντ. Δημητρίου εἶ-
χεν εἰς τὸ ἐνεργητικόν της τὸ κα-
κόρθωμα τῆς πωλήσεως ἑκατὸν ἑ-
βδομηντα λαχείων !

Ἀκολουθῶς ἐγένετο ἡ κλήρω-
σις τοῦ λαχείου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν
ἠὺνότηθησαν τὰ τυχερὰ πάντοτε
πρόσωπα ὡς λ. χ. ὁ κ. Ἀν. Ναθα-
ναήλ, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ καυχᾶ-
ται ὅτι κερδίζων ἐπὶ ἔτη τώρα συ-

νεχῶς ἔχει τὴν καλυτέραν ἄμοι-
βὴν διὰ τοὺς κόπους του.

Ἡ διοργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ
γεύματος πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ πρέ-
πει ἡ δημοσιότης νὰ τῆς δώσῃ ἑ-
να μεγάλον ἔπαινον καὶ τὸ Δ.
Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου νὰ ἐκ-

φράσῃ τὰς θερμότερας εὐχαριστί-
ας ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν κ. κ. Θ. Πί-
σαλα, Ἀν. Ναθαναήλ, Φ. Μέτση,
Γρ. Μάργα, Χρ. Κόντη, Ν. Μάσ-
σιου, Χαρ. Λάμπρου, Εὐ. Στεργίου,
Μ. Πάντου καὶ Π. Μούτσιου,
Ο ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΣ

Εἰκόνες ἀπ' τὴν ξενητείᾳ

Ἐνα γκρουπ ἐορταστῶν

Τὸ γεῦμα τῆς Ἀδελ- φότητος Σωτηριωτῶν

Τὴν Κυριακὴν 9ην Αὐγούστου δίδεται τὴν μεσημβρίαν, εἰς τὸ κέντρον «Ροσινιόλ» (τέρμα Σεπολίω) τὸ πρῶτον γεῦμα τῆς Ἀδελφότητος Σωτηριωτῶν ἢ «Μεταμόρφωσις».

Θὰ πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας μας διότι ἡ ἐπιτυχία τοῦ πρώτου γεύματος τῆς νεοῖδρυθείσης Ἀδελφότητος θὰ δώσῃ προώθησιν εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον διὰ κάτι καλύτερον πρὸς ὠφέλειαν τῆς Σωτηρίας.

— Ἡ ἐκδρομὴ τοῦ Ὁμίλου Δροπολιτῶν

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ὁμίλου Δροπολιτῶν θέλει διοργανώσῃ ἐκδρομὴν τῶν μελῶν καὶ τῶν φίλων τοῦ εἰς Μ. Πεῦκο, ὅπου ἡ θάλασσα καὶ τὸ πεῦκο θὰ χαρίσῃ εἰς τοὺς ἐκδρομῆς ἀλησμόνητες ὥρες διασκεδάσεως. Ἀπὸ τὸ Μεγάλο Πεῦκο θὰ γίνῃ ἐπίσκεψις εἰς τὴν Φανερωμένην τῶν φίλων τῆς ὑπαίθρου καὶ τῶν ἀρχαιοφίλων. Προμηνύεται ἀσυνήθης κοσμοσυρροή. Τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐγκαινιάζον τὴν νέαν ἐτησίαν περίοδον τοῦ μᾶς ὑπόσχεται μίαν ἡμέραν ἐκτάκτου διασκεδάσεως, ὡς ἡμέρα ἐκδρομῆς ὠρίσθη ἡ μεταπροσεχῆς Κυριακὴ 16η Αὐγούστου. Ἡ ἐκδρομὴ θέλει γίνῃ με τοὺς σιδηροδρόμους Πελοποννήσου.

— Αἱ ἀρχαιρεσίαι τοῦ Ὁμίλου Δροπολιτῶν

Τὴν 12ην Ἰουλίου ἐγένετο ἡ ἐτήσια Γεν. Συνέλευσις τοῦ Ψυχαγωγικοῦ Ὁμίλου Δροπολιτῶν. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου κ. Δ. Τσάρας ὠμίλισε λογοδοτήσας πρὸς τὴν Γεν. Συνέλευσιν, μεθ' ὃ ἀφοῦ ἔλαβον τὸν λόγον διάφοροι

ἐνεκρίθη αὕτη μὴ ὑπαρχούσης οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως καὶ ἐγένοντο αἱ ἀρχαιρεσίαι.

Κατὰ τὰς γενομένας συζητήσεις ὁ κ. Β. Γκίνης λαβὼν τὸν λόγον ἐτόνισεν τὴν ἀνάγκην εὐρυτέρας δράσεως ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῶν σκοπῶν καὶ κοινωνικοῦ περιεχομένου. Ἡ πρότασις ἐγένετο ὑφ' ἀπάντων δεκτή.

Οἱ ἐκλεγέντες κατηρτίσθησαν εἰς σῶμα ὡς ἑξῆς :

Δ. Τσάρας πρόεδρος, Γ. Παπαδόπουλος ἀντιπρόεδρος, Β. Γκίνης Γ. Γραμματεὺς, Ν. Μάσσιος ταμίας, Δ. Πάλλης, Ε. Σταμούλης καὶ Ἀθ. Γκογκῶνης σύμβουλοι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Ὁ ἡρωϊκὸς Λοχαγὸς τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος

Προχθὲς ἐτελέσθη ἐπιβλητικὸν μνημόσυνον τοῦ Ἀνδρέα Ζυγομαλά. Ἡ Βόρειος Ἡπειρος εὐγνωμονοῦσα ἀπείρως πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἡρωϊκοῦ Λοχαγοῦ, ὁ ὁποῖος προσέτρεξεν μετὰ τῶν πρώτων διὰ τὴν ἀπελευθερωσίν της καὶ ἡγωνίσθη εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ τιτανικοῦ Ἀγῶνος τοῦ 1914 στρέφει τὸν νοῦν της πρὸς τὴν σκιάν του καὶ ἐνώνει τὰς δεήσεις της μαζὶ με τὰς δεήσεις τῆς ἡρωοτόκου χήρας Λουκίας Ζυγομαλά, ὑπεραξίας καὶ εὐγενεστάτης μητρός, πρὸς τὸν ὕψιστον, ὅπως ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἡρωϊκοῦ Λοχαγοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων.

Ὁ Ἀνδρέας Ζυγομαλάς νέος με εὐρυτάτην μόρφωσιν ἦταν ἀπὸ τοὺς πρώτους, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν λεοντόθυμον ἐξόρμησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους κατὰ τὸ 1912—13 ἀφῆσας κάθε βοιωτικὴν εὐμάρειαν χάριν τῆς Πατρίδος. Ὁ Ἀγὼν τοῦ 1914 τὸν δέχεται πάλι μετὰ τῶν πρώτων. Ἐπεσεν τὴν 29 Ἰουλίου 1914.

Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Πατρίδα

— Εἰς τὴν Ἀγίαν Τριάδα τῆς Πέ- πελης

Ἐγένετο μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας καὶ ἐφέτος ἡ τριήμερος θρησκευτικὴ πανήγυρις στὸ μοναστήριον «Ἀγ. Τριάς» τῆς Πέπλης. Πλείστοι συνέρευσαν εὐσεβεῖς προσκυνῆται ὅχι μόνον ἐκ τοῦ ἀλβανικοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ἐπιτρεπομένης δι' ἀπλῆς καταστάσεως τῆς εἰσόδου ἐξαιρετικῶς διὰ τὴν πανήγυριν, ἥτις γίνεται κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς κατ' ἔτος. Διὰ πρώτην φορὰν μετέβημεν ἐκεῖ διήλθομεν τὰ φυλάκια Κακκαβιάς. Μὲ εὐγένειαν μᾶς διευκολύνουν τὴν εἴσοδον τὸσον οἱ Ἕλληνες ἀκριταί, ὅσον καὶ οἱ Ἀλβανοὶ, ἰδίᾳ ὁ ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως Ἀλβανὸς ὑποξέ)κὸς Κακκαβιάς, μᾶς προσφέρει καὶ καφφὲν ὁμιλῶν ἀπταιστώς τὴν Ἑλληνικὴν μᾶς λέγει ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ μᾶς ἐξυπηρετήσῃ. Τὸν εὐχαριστήσαμεν. Ἐπιβάντες αὐτοκινήτου ἐφθάσαμεν εἰς θέσιν «Μπαράγγες» ὅπου ἀξιόλογα ἱμνοπορικὰ καταστήματα καὶ πρότυπα καφενεῖα ἐντὸς βαθυσκίων τοπειῶν.

Μᾶς μαγεύει ἡ ἱστορικὴ κοιλὰς τῆς Δερόπουλης καὶ πολλὰ ἔρχονται ἄθελα εἰς τὸν νοῦν μας. Ἐκεῖθεν περὶ ἀνερχόμεθα τὴν διὰ τὴν Μονὴν ἀγούσαν κειμένην ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς δασωμένου δεσπόζοντος λόφου. Καθ' ὁδὸν βλέπομεν κατὰ ὁμάδας τοὺς πολυαριθμούς προσκυνῆτας πάσης ἀποχωρέσεως, δὲν λείπουν καὶ οἱ ἑτερόδοξοι ὡς παρατηρηταί. Ἐφθάσαμεν περὶ τὰς 5 μ. Οἱ χοροὶ καὶ ἡ ἐγχώριος μουσικὴ εἶναι στὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Κατευθυνόμεθα εἰς τὴν Μονὴν νὰ ἴδωμεν τὴν Πανηπειρωτικὴς φήμης ἐκκλησίαν καὶ θαυματουργόν. Ἐξωθι τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας μᾶς ὑποδέχονται με ἐξαιρετικὴ προθυμία πλείστοι Λευῖται καὶ ὁ Ἅγιος ἡγούμενος τῆς Μονῆς, εἰς εὐπαρουσίαστος ἱερομόναχος ἁ-

ξιοπρεπέστατος καὶ λίαν ἐπιβλητικὸς. Μᾶς προσφέρουν καφφὲ καὶ μᾶς ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἣν λεπτομερῶς περιεργαζόμεθα, μᾶς ἐξιστοροῦν ὅσα ἐκ παραδόσεως φημολογοῦνται με ὑπερβολικὴν θρησκοληψίαν, πρὸ παντὸς ὁ μοναχὸς Νικηφόρος, νέος Ζαχαρίας, μᾶς λέγει πολλὰ καὶ διάφορα. Ἀφοῦ μᾶς ὥρισαν τὸ δωμάτιον παραμονῆς ἐξήλθομεν ἀνὰ τὰ τμήματα τοῦ χοροῦ, κάθε χωρὶ καὶ τὸ χορὸ τοῦ. Περιεργαζόμενοι φθάνομεν με τὸν ὁδηγὸν μας εἰς τὸν χορὸν τῶν Δελβινακιωτῶν, ἐκεῖ κρατεῖ τακτικὴ χοροῦ γιὰ αὐτὸ ὅλο τὸ πλῆθος συνεκεντρώθη ἐκεῖ. Διακρίνομεν εἰς τὸ βάθος ἕνα «γκροῦπ» δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

Πέρα πέρα ἕνας ὁμιλος εὐπαρουσιάστων πολὺ εὐγενῶν κυρίων συζητεῖ ζωηρῶς. Κοίταξε μᾶς λέγει ὁ δὸς, αὐτοὶ εἶναι οἱ Κοινοτικοὶ δάσκαλοί μας. Πᾶμε νὰ τοὺς γνωρίσῃτε! Στιλὲς λογίων-λογίων οἱ ὁμορφες Δεροπολίτισσες με τίς φαντασμαγορικὰς στολὰς των χορεύουν, τραγουδοῦν. Πανηγυρίζουν τόσο ὁμορφα. Τὶς περιεργαζόμεθα καὶ ἡ Κόνια κ. πέρνει τὴ φωτογραφίαν τους. Φαίνονται γενναῖες σὰν Σουλιωτοποῖλες. Γλέντι καὶ μοιρολόγι τὰ δύο ἐνώνονται καὶ ἐξανεμίζονται μεταποιούμενα σ' ἕνα ἀτέλειωτο εὐθυμὸ χορὸ, ὅπου νικᾷ ἡ εὐθυμία, ἐκεῖθεν μετέβημεν εἰς τὸν ξενῶνα, ὅπου ἡ φιλόξενος ὑπηρεσία τοῦ Ἀγίου Ἡγουμένου ἐκφωνήσαντος κατὰ τὴν Ἀγιασμόν καὶ τὸν πανηγυρικόν, οὗ τὸ τέλος ἐκάλυσαν ζωηρὰ χειροκροτήματα, μεθ' ὃ ὁμίλησεν ὁ αἰδ. οἰκονόμος παπᾶ Χαράλαμπος καὶ ἔφη ἡ μεγαλοπρεπὴς λειτουργία με τὸν καλλίφωνον ψάλτην κ. Διαζόπουλον καὶ παρετέθη μεγαλοπρεπὲς γεῦμα εἰς ὃ παρεκάθησαν πλείστοι γνωστοὶ καὶ φίλοι. Τοὺς εὐχαριστήσαμεν ὅλους διὰ τὰς πολλαπλὰς περιποιήσεις των καὶ ἀνεχωρήσαμεν με τὰς καλυτέρας ἐντυπώσεις

Πόλεις—χωρία	Σχολεία	Μαθηταί
Δέλβινον	Ἑξατάξιον	250 περίπου
Ἀλήκον	Τετρατάξιον	100 »
Φοινίκη	Τετρατάξιον	60 »
Μεμούσμπη	Διτάξιον	45 »
Πάλλη	Μονοτάξιον	20 »
Βρυώνιον	Τριτάξιον	45 »
Κρανιά	Διτάξιον	30 »
Ἀρδάσοβα	Μονοτάξιον	15 »
Γιαννιτσάτες		
Λαζάτι	Τριτάξιον	45 »
Δίβρη	Τετρατάξιον	100 »
Συρακάτες	Τριτάξιον	30 »
Καινούργιο	Διτάξιον	30 »
Μετόχι	Μονοτάξιον	20 »
Τσούκα	Τριτάξιον	40 »
Βραϊλάτες	Τριτάξιον	40 »
Γαρδικάκιον	Τριτάξιον	30 »
Κακοδίκι	Τετρατάξιον	100 »
Ἐλευθεροχώριον	Τριτάξιον	

Κρόγκι
Καλτσάτι
Λεονίτσα Ἄνω καὶ κάτω δύο Σχολαί με 220 μαθηταί.
— Συνέχειαν θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον τεύχος.

— Ἐκβάθυνσις Λιμένος Δυρραχίου

— Κατὰ πληροφορίας ἐξ Ἀλβανίας γίνεταί ὑπὸ Ἰταλικοῦ συνεργείου ἐκβάθυνσις τοῦ λιμένος Δυρραχίου.

— Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα παραμένει στάσιμον. Τὸ ἐξαγγελθὲν Πανορθόδοξον Συνέδριον ἀνεβλήθη ἐπ' ἀόριστον.

— Αἱ ἐκλογαί

— Αἱ Ἀλβανικαὶ ἐκλογαί, αἱ ὁποῖαι ἐπρόκειτο νὰ προκηρυχθῶν διὰ τὸν Ὀκτώβριον ἢ Νοέμβριον ἀνεβλήθησαν ἐπ' ἀόριστον.

— Τοπογραφικαὶ ἀποστολαί

Κατὰ πληροφορίας ἐξ Ἀργυροκάστρου ἀφίχθησαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν Ἰταλικαὶ τοπογραφικαὶ ἀποστολαὶ με ἐπικεφαλῆς ἀνωτάτους Ἰταλοὺς Στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους προκειμένου νὰ μελετήσουν τὴν κατασκευὴν ὁχυρωματικῶν ἔργων.

Προστίθεται ὅτι, δυνάμει τῶν τελευταίων συμβάσεων ἀκολουθοῦν αὐτοὺς καὶ πολυάριθμοι Ἰταλοὶ ἐργάται.

Αἱ ἐν λόγῳ ἀποστολαὶ ἔχουν κατασκευάσει εἰς Δρόπολιν καὶ εἰς τινὰ χωρία—ὕψωματα τοῦ Δελβίνου, ὡς τὴν Λεονίτσαν κλπ.—Οἱ Ἰταλοὶ τοπογράφοι καταγίνονται εἰς τὴν καταμέτρησιν διαφορῶν ὕψωμάτων καὶ εἰς τὴν χάραξιν ὀριζόμενων ζωνῶν ὁχυρώσεως περὶ τὰ Ἐλ-ληνικὰ σύνορα.

Ὡσαύτως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ποτα-

μοῦ Δεβάξα καὶ τοῦ Βερατίου, λόγῳ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐκεῖ πετρελαιοπηγῶν μηχανικοὶ Ἰταλοὶ με ἀποστολὰς ἐπίσης Ἰταλικὰς μετὰ δραστηριότητος κατεγίνονται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν πετρελαίου.

Γενικῶς εἰς τοὺς Ἀλβανικοὺς κύκλους ἐπικρατεῖ δυσφορία διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν τοιαύτην οἰκιοποίησιν στοιχειοδεσμάτων δικαιωμάτων, ὡς εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν τῆς Ἀλβανίας ὑπὸ Ἀλβανῶν.

Γ. Δελβινιώτ.

ΑΠ' ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Φίλε κ. Ἀρχισυντάκτα,

Σὰς στέλνω ἀντίγραφον ἐπιστολῆς Ἀγίου Κοσμᾶ πρὸς τὸ χωρίον Χάλιον Δελβίνου. Μοῦ τὸ ἔστειλε ὁ ἀδελφός μου με ἰδιαιτέρα ἐπιστολῇ, τὴν ὁποίαν σὰς ἐσωκλείω. Προσεχῶς θὰ σὰς στείλω ἀντίγραφον Πατριαρχικοῦ γράμματος ἐπὶ μεμβράνης διὰ τὴν ἱεράν μονὴν Δρυάνου ἀποσταλέντος ἐν ἔτει 1779 καὶ σωζομένου εἰσέτι.

Ἡ ἱερά μονὴ Δρυάνου εὑρίσκεται ὡς γνωστὸν εἰς τὸ βουνὸν μεταξὺ τοῦ χωρίου Δροβιάνης, Μουζίνης, Γεωργουτσάτες, Ζερβάτες καὶ Βουλιαρατίου, πρὸς τὸ ὁποῖον πλησιάζει περισσότερον καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε παράρτημα.

Με πατριωτικοὺς χαιρετισμοὺς καὶ φιλικὰ τὰ αἰσθήματα

Μ. Κ. ΚΑΛΥΒΟΠΟΥΛΟΣ

22 Ἰουλίου 1936

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΠΕΛΕΣΓΟΥ»

Αἱ γνῶμαι τῆς ἡμεριδὸς «Πελασγός» σχετικῶς με τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν Βορειοηπειρωτῶν.

Ἡ Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ

Τύποις: Ἀφῶν Κοντοῦ—Ν. Μεταξᾶ 6β

ΝΙΚΟΣ ΜΑΣΣΙΟΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

Ύφασματα Άγγλικά, Έλληνικά. Έφαρμογή τελεία—Κομψότης

Αιόλου 73α — Άριθ. Τηλεφ. 29.413